

Voor een stad
met ambitie.

verkiezingsprogramma
GR2022

D66, voor een stad met ambitie.

Haarlem is de mooiste stad van Nederland als je het mij vraagt. Een stad waarin mensen met veel plezier wonen, werken en hun kinderen zien opgroeien. Veel van hen willen ook meedenken en meedoen met de gemeente en initiatief nemen in de wijken. Het is een voorrecht om vanuit de gemeenteraad voor en met hen te kunnen werken.

In de afgelopen periode heeft D66 veel bereikt in Haarlem. Er is geïnvesteerd in het Haarlemse onderwijs en er is gezorgd voor gerichte (psychosociale) zorg voor statushouders. Er zijn meer mensen uit de bijstand gehaald en aan een baan geholpen. Er zijn voorstellen gemaakt voor een burgerberaad en voor het verlagen van de snelheid naar 30 kilometer per uur in de stad. Daar ben ik erg trots op.

Toch kent Haarlem ook nog uitdagingen op het vlak van duurzaamheid, onderwijs, woningbouw en gezondheid. D66 wil hier voortvarend mee aan de slag en dat vraagt om om ambitie. In dit verkiezingsprogramma leest u welke ambities dat zijn en hoe we die willen realiseren.

De corona-pandemie heeft veel gevraagd van mensen. Ook Haarlemmers liepen tegen de grenzen van hun fysieke en mentale gezondheid aan, hadden veel onzekerheid over hun geliefden of hun onderneming. Velen hebben alle zeilen bijgezet om hun kinderen te helpen met thuisonderwijs en maakten zich zorgen om hun tieners, die school en het sociale leven misten. Het gemeentebestuur zal nog moeten ervaren wat de langetermijneffecten van de pandemie zullen zijn, maar corona heeft in Haarlem een viertal dingen al nadrukkelijk blootgelegd.

Allereerst: de tweedeling in de stad. Er zijn nog steeds wijken in Haarlem waar één op de drie kinderen in armoede opgroeit. D66 wil dit tegengaan door werkloze Haarlemmers aan het werk te krijgen en hulp te bieden aan ouders en kinderen via het minimabeleid. Daarnaast geloof ik er heilig in dat échte gelijke kansen beginnen met goed onderwijs. Daar moeten we uiteraard vol op inzetten, maar soms is dat niet genoeg. Omdat achterstanden al blijken te beginnen in de eerste drie levensjaren van een kind is goede voor- en vroegschoolse educatie cruciaal. Het is belangrijk dat Haarlemse kinderen al op zeer jonge leeftijd in aanraking komen met de Nederlandse taal en spelen met kinderen uit andere gezinnen en buurten.

Ten tweede de vrijheid om je eigen keuzes te maken en jezelf te zijn. Die menselijke behoefte is door corona onder druk gezet. Vrijheid om anders te mogen zijn. Om niet aan het plaatje te hoeven voldoen van de gemiddelde Nederlander. Voor D66 betekent dit dat we kinderen en jongeren gaan helpen hun eigen pad te vinden, zonder dat ze vastlopen in de jeugdzorgcarousel.

Maar het betekent ook dat homostellen op straat kunnen lopen zonder uitgescholden te worden. Dat zij boodschappen kunnen doen zonder dat ze in elkaar geslagen worden. D66 wil dat we elkaar respecteren in het publieke debat, online en offline, juist wanneer we ergens verschillend over denken.

Onze gezondheid is al jaren een punt van zorg, maar corona heeft ons laten zien hoe kwetsbaar we feitelijk zijn. Overgewicht, alcoholgebruik en roken leiden tot allerlei ziekten die we kunnen voorkomen. Nu zullen sommigen denken: "Gaat de gemeente hierover? Waar bemoeit de overheid zich mee?" D66 zal nooit voor je bepalen of je mag roken of drinken. Maar de samenhang tussen lagere lonen en overgewicht, of tussen een hoger opleidingsniveau en meer alcoholgebruik, is evident. D66 zet zich daarom in voor het aanbieden van hulp voor degenen die dat willen. We willen mensen in de stad de ruimte bieden om te bewegen, rookvrije gebieden inrichten en actiever gezondheidsinformatie aanbieden. D66 richt zich daarbij in het bijzonder op de jongere generaties.

De woningnood blijft ook komende periode een prioriteit. Het is een complex probleem dat we niet lokaal kunnen oplossen; de gemeente zal moeten samenwerken met regio, Provincie en Rijksoverheid. D66 zet zich in voor kwalitatieve, betaalbare woningen met een goede verdeling tussen koop, huur en sociaal. D66 blijft wel van mening dat we rekening moeten houden met de leefbaarheid in de stad. Dat betekent dat we alleen bouwen als voorzieningen en investeringen in bereikbaarheid ook meegroeien. Ook bouwt D66 niet in de groene zoom. We willen de stad verdichten en verder vergroenen.

Naast corona zijn ook de gevolgen van klimaatverandering nadrukkelijker in ons leven aanwezig. De overstromingen in Limburg, België en Duitsland, de natuurbranden in Zuid-Europa en de opwarming van Siberië afgelopen zomer zal niemand zijn ontgaan. Maatregelen om overstromingen en hittestress tegen te gaan (klimaatadaptatie) en inzetten op verduurzaming blijven prioriteiten voor D66 in de komende periode.

D66 staat, tot slot, voor een gezonde gemeentebegroting. Afgelopen periode kregen we de Haarlemse schuldenlast onder controle, maar dat betekent niet dat we de teugels kunnen laten vieren. Ook de volgende periode moeten we balanceren tussen investeren op prioriteiten en sparen voor tegenvallers. D66 voelt zich niet alleen verantwoordelijk voor de komende bestuursperiode, maar ook voor die daarna.

De uitdagingen zijn groot, maar ik ben optimistisch. D66 kan en wil het verschil maken. Daarbij gaan we uit van de eigen kracht, de creativiteit en het doorzettingsvermogen van mensen, maar houden we altijd rekening met degenen die niet goed kunnen meekomen. We zijn doeners zonder dogma's.

Wij rekenen op uw stem op 16 maart.

Meryem Cimen

Lijsttrekker D66 Haarlem

Ons plan voor de stad

1. IN HAARLEM KRIJGT IEDEREEN KANSEN

- **Voor D66 is goed onderwijs de basis** 5
 - ◆ Kansengelijkheid begint bij goed onderwijs
 - ◆ Een brede ontwikkeling voor ieder kind
 - ◆ Sterk vervolgonderwijs en een bruisend studentenleven
- **D66 wil Haarlemmers dichter bij elkaar brengen** 8
 - ◆ Meer kansen voor ontmoeting, in elke wijk
 - ◆ Bewonersinitiatieven krijgen de ruimte
 - ◆ Een warm welkom voor alle nieuwkomers
- **D66 zorgt dat jij kunt meedoen en meebeslissen** 11
 - ◆ Nieuwe vormen van democratie in Haarlem
 - ◆ Bewoners en de gemeente richten de buurt samen in
 - ◆ Haarlemmers hebben het recht om de gemeente uit te dagen

2. IN HAARLEM WONEN EN WERKEN WE SAMEN

- **D66 bouwt betaalbare woningen met goede voorzieningen** 13
 - ◆ We bouwen in Haarlem elk jaar 1000 nieuwe woningen
 - ◆ Bij bouwplannen gaan we voor snelheid mét kwaliteit
 - ◆ Goede voorzieningen en bereikbaarheid als voorwaarde
- **D66 kiest voor een duurzame economie** 16
 - ◆ Haarlem gaat voor behoud van werkgelegenheid
 - ◆ We koesteren de vrijheid om te ondernemen
 - ◆ Duurzame bedrijvigheid geven we extra de ruimte
- **D66 maakt ruimte voor duurzame mobiliteit** 19
 - ◆ In Haarlem krijgen mensen de ruimte en is de auto te gast
 - ◆ Ruim baan voor fietsers in Haarlem en in de regio
 - ◆ Snel, betrouwbaar en comfortabel openbaar vervoer

3. IN HAARLEM LEVEN WE GROENER EN GEZONDER

- **D66 maakt jouw wijk groener** 22
 - ◆ Leefbaarheid vergroten door parkeren te reguleren
 - ◆ Een groenere buurt is een gezondere buurt
 - ◆ Een fijne en klimaatbestendige openbare ruimte, voor iedereen
- **D66 kiest voor een toekomst met schone energie** 25
 - ◆ In Haarlem stimuleren we duurzaam bouwen en verbouwen
 - ◆ Slimmer, sneller, samen: Haarlem aardgasvrij
 - ◆ Meer schone energie opwekken, voor en door Haarlemmers

- **D66 wil dat je lekker kunt sporten en ontspannen** 29
- ◆ Sporten en bewegen dicht bij huis
 - ◆ Het groen rond de stad beschermen en gebruiken
 - ◆ De kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde brengen

4. IN HAARLEM LATEN WE NIEMAND VALLEN

- **D66 versterkt de zorg voor jong en oud** 32
- ◆ Meer aandacht voor preventie
 - ◆ Je eigen zorg kiezen, in je eigen omgeving
 - ◆ Betere samenwerking in de zorg en hulpverlening
- **D66 helpt mensen die het moeilijk hebben** 35
- ◆ In Haarlem hoef je niet op straat te slapen
 - ◆ Haarlemse jongeren helpen we bij een goede start in het leven
 - ◆ Steun voor Haarlemmers voor wie meedoen soms lastig is
- **D66 gelooft in ieders eigen kracht** 38
- ◆ We verbeteren de Haarlemse schuldhulpverlening
 - ◆ In Haarlem worden minimavoorzieningen optimaal benut
 - ◆ Haarlem als koploper bij reïntegratie naar werk

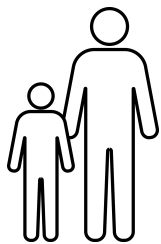
5. IN HAARLEM ZIJN WE VEILIG EN VRIJ

- **D66 zorgt voor orde en (cyber)veiligheid** 40
- ◆ Vrijheid begint bij een veilig thuis
 - ◆ Een veilige omgeving voor iedereen, ook online
 - ◆ Respect voor elkaar en voor het gezag
- **D66 houdt de gemeente betrouwbaar en financieel gezond** 43
- ◆ Een inclusieve stad vanuit een inclusieve organisatie
 - ◆ Dienstverlening eenvoudig en goed geregeld
 - ◆ Verstandige uitgaven en slim samenwerken
- **D66 stimuleert een meer divers cultuuraanbod** 46
- ◆ We maken van Haarlem een echte cultuurstad
 - ◆ Ruimte voor nieuwe initiatieven en creativiteit
 - ◆ Haarlem koestert de groten, maar let ook op de kleintjes

6. IN HAARLEM TELT IEDER STADSDEEL MEE

Haarlem bestaat uit vijf stadsdelen en een enorme verscheidenheid aan wijken en buurten. D66 is trots op die diversiteit; van Spaarndam tot Molenwijk. Van de bruisende binnenstad tot het groen van de Hout. Ieder stadsdeel heeft unieke kwaliteiten, maar ook problemen en bewoners die dat willen aanpakken. In het zesde hoofdstuk van dit programma lees je daarom per stadsdeel waar wij mee aan de slag gaan.

1. IN HAARLEM KRIJGT IEDEREEN KANSEN

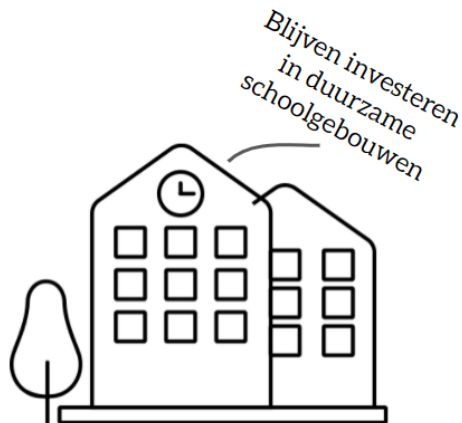

Voor D66 is iedereen gelijkwaardig, maar helaas zien we dat in Haarlem nog niet iedereen gelijke kansen krijgt. Dat moet anders. Wij kiezen voor een stad waarin iedereen de ruimte krijgt zich te ontwikkelen. Dat doen we door goed onderwijs te bieden en oog te hebben voor de brede ontwikkeling van alle kinderen. Daarbij vinden we het belangrijk dat jongeren in Haarlem een goede vervolgopleiding kunnen volgen. Zo houden we kennis en kunde vast in de stad, waar nieuwe initiatieven en bedrijven uit ontstaan.

I. Voor D66 is goed onderwijs de basis

❖ Kansengelijkheid begint bij goed onderwijs.

Het onderwijs moet alle kinderen een goede basis bieden. De Rijksoverheid heeft hier een grote rol in. Daarom zet D66 zich in de landelijke politiek in voor kleinere klassen, maatwerkdiploma's en extra ondersteuning voor leraren. En ook voor een leven lang leren, als je op latere leeftijd besluit dat je je wilt laten omscholen.

Ook in Haarlem ziet D66 dat het onderwijs essentieel is om de kansengelijkheid te vergroten. Goed onderwijs zorgt ervoor dat iedereen meer kansen krijgt om de eigen dromen na te jagen.

Als gemeente dragen we hieraan bij met voldoende, goede, gezonde huisvesting voor Haarlemse scholen. Zo krijgen leraren de ruimte om les te geven. Klassikaal of in kleinere groepjes, met alle voorzieningen die ze nodig hebben. Voldoende passende schoolgebouwen zijn ook belangrijk om 'plofklassen' met te veel leerlingen te voorkomen.

Ook ziet D66 dat de 11- of 12-jarige leeftijd voor veel kinderen te vroeg is om definitief te beoordelen welk schoolniveau het meest passend is. Vroeg selecteren is nadelig voor kinderen die pas laat tot bloei komen. Daarom willen we dat Haarlem een stad wordt waarin kinderen langer de tijd krijgen om zich te ontwikkelen en meer kansen krijgen om door te stromen.

Daarom zet D66 zich in voor goed onderwijs:

- Goede schoolgebouwen zijn een randvoorwaarde voor goed onderwijs. D66 heeft in de periode 2014-2018 gezorgd voor een investering van 40 miljoen euro in de Haarlemse onderwijshuisvesting. In de periode 2018-2022 zorgden we voor nog eens 27 miljoen euro en bij de begroting van 2021 hebben we een extra 17 miljoen euro extra vrijgemaakt. Daarmee zijn mooie resultaten bereikt, zoals de nieuwe Rudolf Steinerschool en nieuwe locaties voor de Internationale School Haarlem en de Internationale Schakelklas.

- Toch zijn die miljoenen nog niet genoeg om alle ambities in het Haarlems onderwijs te realiseren. Daarom zal D66 zich ook de komende periode hard maken voor stevige investeringen in gezonde, duurzame schoolgebouwen. Daarbij zullen we ook serieus moeten kijken naar de capaciteit die nodig is bij de gemeente om deze investeringen uit te voeren.
- We vinden dat de gemeente meer moet doen om het lerarentekort in Haarlem tegen te gaan. Het is tijd voor pragmatische maatregelen zoals extra parkeervergunningen voor scholen en subsidie voor reiskostenvergoeding. D66 wil ook kijken naar het doorzetten van de pilot toewijzen woningen aan leraren, om te garanderen dat alle Haarlemse kinderen kunnen vertrouwen op goed onderwijs.
- D66 wil alle kinderen de kans geven hun schoolkeuze later te maken of in het voortgezet onderwijs op- en af te stromen. Dat kan bijvoorbeeld door meer brede scholengemeenschappen, meer brede brugklassen, het versoepelen van de eisen voor doorstroming tussen verschillende schoolniveaus en de komst van een juniorcollege, waarin bovenbouw van de basisschool en de onderbouw van de middelbare school samenkomen. De gemeente moet dit samen met de schoolbesturen mogelijk maken.

❖ **Een brede ontwikkeling voor ieder kind.**

D66 zet zich in voor een onderwijssysteem waarin de brede ontwikkeling van kinderen centraal staat. Zo vroeg mogelijk investeren in het jonge kind, verdient zich namelijk dubbel en dwars terug. Dat doen we om te beginnen in de landelijke politiek in Den Haag, omdat niet alles lokaal op te lossen is. We werken toe naar gratis kinderopvang en een 'rijke schooldag' voor alle kinderen, met kunst, sport, cultuur en een gezonde lunch. Zo zorgen we dat alle kinderen hun talent kunnen ontplooiën.

Ook in Haarlem zetten we ons hiervoor in. Door scholen te helpen om een breed programma aan te bieden, in samenwerking met lokale instellingen en verenigingen.

D66 vindt het belangrijk dat we ook buiten schooltijd de kansengelijkheid van kinderen in de stad bevorderen. Bijvoorbeeld met goede voorschoolse educatie voor de jongste kinderen en een zomerschool voor kinderen die in de zomervakantie willen blijven leren.

Daarom maakt D66 de volgende keuzes:

- D66 heeft zich de afgelopen jaren hard gemaakt voor integrale kindcentra in Haarlem, waar consultatiebureau, kinderopvang, voorschool, basisschool en buitenschoolse activiteiten (sport, cultuur, natuur educatie) samenkomen. Ook de komende periode blijft D66 zich inzetten voor meer van deze IKC's.
- De gemeente moet zich focussen op de gebieden waar de school niet is. We zijn groot voorstander van Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie (VVE) in aanvulling op het onderwijs. D66 is van mening dat voorschoolse educatie niet exclusief moet openstaan voor kinderen met een taal- of andere achterstanden, maar juist kinderen van verschillende achtergronden moet samenbrengen, vanuit een brede opzet. D66 vindt dit een belangrijk middel om segregatie in de stad tegen te gaan.
- De gemeente moet initiatieven uit de samenleving om de taalontwikkeling en de leeromgeving van kinderen te verbeteren ondersteunen. Een goed voorbeeld

hiervan is de “voorleesexpres”. Ook samenwerking tussen bibliotheken in de wijken en de scholen is belangrijk.

- We willen stimuleren dat basisscholen structurele samenwerkingen aangaan met culturele instellingen. D66 vindt het dan ook belangrijk dat programma’s voor cultuur in de school, zoals die van Hart, worden voortgezet.
- De gemeente moet praktische belemmeringen wegnemen voor scholen om deel te nemen aan culturele activiteiten. Zoals het organiseren van vervoer en begeleiding bij bezoek aan het museum of de schouwburg.
- In de coronatijd hebben we de enorme inspanning van leraren en onderwijsbesturen gezien voor de zomerschool. De zomerschool is belangrijk om te voorkomen dat kinderen in de lange zomervakantie achterop raken. Dat geldt niet alleen voor kinderen met een taalachterstand, maar voor alle kinderen die zich willen ontwikkelen, meer willen leren of willen voorkomen dat de kennis van het afgelopen schooljaar wegzakt. D66 wil samen met de schoolbesturen de zomerschool behouden en verbreden.
- D66 wil komende periode, samen met de schoolbesturen en de zorgverleners, inzetten op een stevige samenhang tussen onderwijs en zorg. Zo kunnen we kinderen beter de hulp bieden die ze nodig hebben.

❖ **Sterk vervolgonderwijs en een bruisend studentenleven.**

Een goed aanbod van hoger onderwijs is niet alleen onmisbaar voor jongeren in Haarlem en de regio. Het brengt ook nieuwe ideeën en nieuwe energie naar de stad. Daarom is D66 blij met de moderne campus die het Nova College ontwikkeld heeft en met de ruimte voor academisch onderwijs in de koepel. Academisch onderwijs kan van toegevoegde waarde zijn voor Haarlem. Het zorgt voor kennis en innovatiekracht en biedt jongeren de kans om in onze stad een nieuwe vorm van vervolgonderwijs te volgen. Deze positieve energie willen we vasthouden. Daarom kiest D66 er voor om studentenwoningen te bouwen en echt beschikbaar te houden voor studenten. Daarnaast steunen wij initiatieven in de nachtcultuur, zoals een 24-uurslocatie.

Concreet betekent dat het volgende:

- De gemeente moet kansen bieden aan Haarlemse MBO-studenten door zo veel mogelijk stageplekken ter beschikking te stellen binnen de eigen organisatie.
- Als gemeente moeten we een rol blijven spelen bij het samenbrengen van stagezoekende scholieren en het bedrijfsleven. Initiatieven zoals Stagebureau Connectie moeten wat D66 betreft verder in de stad worden uitgebreid.
- De gemeente moet meer gebruik maken van de kennis en vernieuwende ideeën van onderwijsinstellingen, door studenten en onderzoekers in te zetten voor projecten binnen de gemeente. D66 ziet graag dat de gemeente deze samenwerking met onderwijsinstellingen structureel maakt. Bijvoorbeeld in een convenant met het Nova College en InHolland.

- D66 is positief over de plannen van initiatiefnemer Panopticon om tot een onderscheidend academisch programma te komen in de Koepel. D66 ziet graag dat bij de uitwerking van dat programma (bijvoorbeeld voor studieopdrachten en stages) met Haarlemse bedrijven en instellingen wordt samengewerkt. Op deze manier wordt het vinden van een baan in Haarlem voor (afgestudeerde) studenten makkelijker.
- Rond de Koepel wordt een campus met honderden studentenwoningen gerealiseerd. Daar zijn we blij mee. D66 wil dat die woningen terecht komen bij studenten aan Haarlemse onderwijsinstellingen en dat er gestuurd wordt op doorstroming bij het einde van de studie.
- Om Haarlem aantrekkelijker te maken voor studenten en andere jongeren is D66 voorstander van een bredere nachtcultuur. Met ruimere openingstijden voor horeca en ruimte in de regels om te experimenteren met nieuwe of tijdelijke concepten.

II. D66 wil Haarlemmers dichter bij elkaar brengen

❖ **Meer kansen voor ontmoeting, in elke wijk.**

Elke wijk heeft een publieke plaats nodig waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten. Maar, de ene wijk is de andere niet. D66 vindt dat er meer ruimte moet zijn voor maatwerk, zodat in iedere wijk plekken ontstaan die aansluiten op de behoefte van de bewoners. We vinden het belangrijk dat we daarbij oog hebben voor jong én oud. Ontmoetingsplekken moeten ruimte bieden aan meerdere generaties om met elkaar in contact te komen, zoals dat nu al gebeurt vanuit bijvoorbeeld Stichting Samen. Zelforganisaties zijn daarin onmisbaar.

Ook bibliotheken hebben een belangrijke functie voor ontmoeting en dragen bij aan gelijke kansen op kennis en ontwikkeling. Daarom moeten we onze bibliotheken behouden, met een goede collectie boeken en ruimte voor digitale voorzieningen, een koffiehoeck, studieplekken en kennisoverdracht. Zo zijn bibliotheken niet alleen een plek om een boek te halen, maar ook een rustpunt in de wijk om te ontspannen en te studeren. Bijvoorbeeld voor kinderen in een lastige thuissituatie.

Daarom maken we de volgende keuzes:

- Huizen van de wijk en andere ontmoetingsplekken in de buurt blijven we stimuleren om programma's aan te bieden waarbij verschillende generaties elkaar ontmoeten; samen bewegen, samen creatief bezig zijn of samen koken bijvoorbeeld.
- Ook de openbare ruimte moet volop gebruikt kunnen worden voor ontmoeting. D66 vindt daarom dat er in parken en op pleinen ruimte moet zijn voor evenementen, festivals en buurtgerichte activiteiten.
- Naast de centrale bibliotheek in de binnenstad moeten Noord, Oost en Schalkwijk een bibliotheek behouden, met ruime openingstijden. Bibliotheken mogen niet wegbezuinigd worden, maar moeten zich juist blijven ontwikkelen en aanpassen aan de veranderende behoeften.

❖ **Bewonersinitiatieven krijgen de ruimte.**

Initiatieven van bewoners zorgen voor ontmoeting en verbinding in de buurt. Wanneer mensen in de buurt elkaar kennen, kunnen ze elkaar helpen als dat nodig is. Dat vinden we belangrijk, omdat we geloven dat Haarlemmers kleine problemen vaak prima zelf op kunnen lossen, zonder tussenkomst van de overheid.

De gemeente moet daarom de regeldruk beperken en vooral ruimte bieden om initiatieven van Haarlemmers te laten bloeien. Als er sprake is van overlast of onveiligheid moet de gemeente natuurlijk in actie komen, waarbij D66 het belangrijk vindt dat we eerst met elkaar in gesprek gaan voordat er gehandhaafd wordt.

Transparante geldstromen zijn een randvoorwaarde om bewonersinitiatieven tot bloei te laten komen; het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat initiatiefnemers van stichtingen of collectieven zichzelf tegen een hoog tarief op de loonlijst zetten waardoor zij zich verrijken via gemeentelijke subsidies.

Daarom kiest D66 voor een stad waar bewoners de ruimte krijgen:

- Bewoners die hun straat tijdelijk willen omvormen tot Leefstraat, Vakantiestraat of Speelstraat moeten dit samen kunnen doen, zonder onnodige regels, zodat dit snel geregeld kan worden.
- Met democratische wijkbegrotingen moet de gemeente bewoners ruimte bieden om nieuwe activiteiten te ontplooiën, waarbij een buurt zelf kan stemmen op het initiatief dat hen het meest aanspreekt.
- Subsidies voor bewonersinitiatieven en zelforganisaties moeten behouden blijven. Met relatief kleine bedragen kunnen initiatieven ontstaan die een groot verschil maken in een buurt of gemeenschap.
- De gemeente moet bewoners ruimte bieden om in woonwijken kleine objecten op straat te zetten, zoals bloembakken, picknicktafels en boekenkasten, zolang de veiligheid en toegankelijkheid niet in het geding zijn.

❖ **Een warm welkom voor alle nieuwkomers.**

In Haarlem wonen Haarlemmers met allerlei achtergronden en culturen. Zij verrijken de stad met nieuwe kennis en ervaringen. D66 vindt dat we open moeten staan voor iedereen en dat iedereen volop moet kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.

We vinden het belangrijk dat alle nieuwkomers zich thuis voelen en meteen volop kunnen meedraaien; op het werk, op school, in de buurt, in vrijwilligerswerk of in het verenigingsleven. De gemeente moet handvatten aanreiken voor het leren van de taal, maar ook in het vinden van een opleiding of werk, het opbouwen van een netwerk en het ontdekken van de voorzieningen die Haarlem te bieden heeft. Dat geldt natuurlijk voor statushouders die we een veilig thuis bieden, maar ook voor expats die hier voor korte of langere tijd neerstrijken.

Daarom wil D66 dat iedereen zich thuis kan voelen in Haarlem:

- Haarlem moet een internationaal loket openen, waar alle nieuwkomers terecht kunnen voor advies over huisvesting, onderwijs, zorg, taalcursussen en andere praktische zaken. Om te zorgen dat iedereen mee kan doen moet de gemeente belangrijke basisinformatie in meerdere talen aanbieden.
- De internationale school in Haarlem is een succesvol instituut met een regionale functie. D66 heeft zich ingezet voor goede huisvesting van de internationale school. Dat blijven we doen, ook als meer ruimte nodig blijkt.
- Ook heeft D66 zich ingezet voor een goede huisvesting van de Internationale Schakelklas. Een waardevol onderdeel van het Haarlemse onderwijs voor kinderen van vluchtelingen en migranten die de taal moeten leren, voordat ze kunnen instromen in het reguliere onderwijs. Dit moet natuurlijk behouden blijven.
- De gemeente is per 1 januari 2022 verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers. De gemeente moet dus zorgen voor voldoende, kwalitatief goede taalcursussen in Haarlem. D66 heeft in 2019 een plan ingediend voor een kwaliteitskeurmerk voor taalscholen om ervoor te zorgen dat nieuwkomers waar voor hun geld krijgen. Dit is overgenomen en inmiddels staand beleid, vastgelegd in het Haarlems convenant taal en inburgering.
- Los van een landelijke richtlijn vindt D66 dat we binnen onze krappe sociale woningvoorraad ruimte moeten blijven vinden voor statushouders. Deze groep behoudt in Haarlem dan ook haar urgentiestatus.
- We vinden het belangrijk dat statushouders in contact komen met andere Haarlemmers en kennis kunnen maken met alle culturele voorzieningen en activiteiten die de stad te bieden heeft. Dat hoeft niet veel te kosten; denk aan Haarlem Jazz, Proefpark, de diverse markten in de stad. Projecten zoals de 'Haarlemmaatjes' moeten worden voortgezet en statushouders moeten we actief informeren over alles wat Haarlem te bieden heeft.
- We willen dat de gemeente samen met ondernemers stageplaatsen en werkervaringsplaatsen realiseert voor statushouders. Werk is een goede weg om mensen te leren kennen en de cultuur eigen te maken.
- In het introductieprogramma voor statushouders moet in het bijzonder aandacht zijn voor democratische waarden zoals gelijkheid, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van religie. Daarbij moeten we ook het gesprek aan gaan over gebruiken die mensen uit hun thuisland meenemen en hier niet worden geaccepteerd, zoals meisjesbesnijdenis of gedwongen huwelijken.
- In de ondersteuning van statushoudersgezinnen vanuit de gemeente moet meer aandacht zijn voor de positie en arbeidsparticipatie van vrouwen. Het uitgangspunt moet zijn dat ook vrouwen de vrijheid hebben om te werken en zich te ontwikkelen, waarbij zij zelf kunnen kiezen in welk vakgebied ze aan de slag willen. Vooroordelen en aannames, zoals dat vrouwen voor het gezin willen zorgen of het best passen in de zorgsector of het onderwijs, horen niet thuis in de werkwijze van de gemeente.
- Daarnaast heeft D66 zich ingezet voor een laagdrempelige toegang tot (psychische) gezondheidszorg voor statushouders. Onze motie hierover is eind 2019 aangenomen. Haarlem heeft een 4-jarig programma om deze problematiek in kaart te brengen en goede toegang tot gezondheidszorg te realiseren. Dit willen we voortzetten.

III. D66 zorgt dat jij kunt meedoen en meebeslissen

❖ **Nieuwe vormen van democratie in Haarlem.**

De noodzaak voor democratische vernieuwing zit in het DNA van D66. We willen dat Haarlemmers direct invloed kunnen uitoefenen en dat zij goed vertegenwoordigd zijn in het stadsbestuur.

De democratische wijkbegroting is een van de meest laagdrempelige mogelijkheden om mensen actief te betrekken bij hun buurt. Schalkwijk aan Zet is hier een mooi voorbeeld van. Alle inwoners een wijk kunnen een plan indienen om de wijk mooier, socialer, duurzamer of groener te maken. D66 wil dat de wijkbegroting breder wordt ingevoerd.

Ook het burgerberaad is een waardevolle toevoeging aan ons democratisch stelsel om inwoners actiever te betrekken bij besluitvorming over complexe vraagstukken. In een burgerberaad komen gewone Haarlemmers samen om de politiek te adviseren over lastige besluiten. Een burgerberaad is een dwarsdoorsnede van de samenleving. Zo'n proces kan lang duren, maar er komt over het algemeen een breed gedragen advies uit. D66 vindt daarom dat je voor dit soort trajecten de tijd moet nemen.

Uiteraard zien we ook het belang van meer traditionele vormen van democratie en volksvertegenwoordiging, zoals een sterke gemeenteraad en goed functionerende wijkraden. D66 staat daarbij open voor vernieuwing, zoals een wijkforum met gelote inwoners.

Daarom kiest D66 voor democratische vernieuwing:

- Er moet een burgerberaadverordening worden vastgesteld, zodat het burgerberaad als vast instrument kan worden ingezet bij besluitvorming. Hierin regelen we dat de gemeenteraad het advies overneemt als 70% van de deelnemers voor heeft gestemd. Het burgerberaad is ook te gebruiken voor lastige onderwerpen, zoals de energietransitie. Haarlemmers werken dan samen toe naar een gedragen oplossing.
- Democratische wijkbegrotingen moeten worden ingezet in andere delen van de stad, te starten met de meer kwetsbare wijken. Zo krijgen deze wijken een impuls en kunnen bewoners zelf bepalen wat het meest bijdraagt aan de leefbaarheid.
- De gemeente moet de wijkraden blijven horen en blijven ondersteunen, maar er moet ook ruimte zijn voor experimenten en vernieuwing. Bijvoorbeeld door het uitbreiden van de wijkfora met gelote inwoners, als dit in de Zijlweg-West een succes blijkt. Op die manier ontstaat een betere afspiegeling van de wijken.
- Haarlem moet doorgaan met de jongerenraad. Zo wordt de jongste generatie ook betrokken bij onderwerpen die hen raken zoals onderwijs, cultuur, sport, werkgelegenheid en de woningmarkt.
- De gemeente moet blijven inzetten op digitalisering om Haarlemmers snel te bereiken. Wat D66 betreft wordt het digitale burgerpanel vaker ingezet om meningen op te halen over diverse onderwerpen. Daarnaast kunnen ook groepsgesprekken vaker digitaal gevoerd worden. In de coronatijd is hier veel positieve ervaring mee opgedaan.

- Uiteraard vervangt digitale participatie niet de fysieke participatie. Het is een aanvulling, waarmee je groepen bereikt die je anders wellicht niet ziet. Er zijn echter ook veel mensen die niet digitaal vaardig zijn. Hen moeten we fysiek blijven bereiken, waarbij D66 meer aandacht wil voor het wegnemen van drempels voor mensen met een fysieke of mentale handicap.

❖ **Bewoners en de gemeente richten de buurt samen in.**

D66 gelooft dat bewoners de vrijheid moeten krijgen om samen met professionals hun straat, plein of buurt in te richten. Bewoners weten zelf immers prima wat een buurt nodig heeft. En door zelf je woonomgeving vorm te geven kun je er ook zelf verantwoordelijkheid voor nemen; samen zorgen we dat het schoon en netjes blijft.

D66 vindt daarom dat ideeën van bewoners om hun wijk groener, mooier of leuker te maken de ruimte moeten krijgen. Als een buurt wordt heringericht moeten bewoners de kans krijgen om hun ideeën in te brengen en mee te beslissen. Daarbij vindt D66 het belangrijk dat de gemeente zich inzet om iedereen te betrekken, ook jongeren en mensen die de Nederlandse taal nog niet machtig zijn.

Zo gaan we dat aanpakken:

- Bij alle openbare ruimte projecten moet een participatieplan gemaakt worden. Daarin wordt uitgewerkt hoe verschillende groepen in een wijk betrokken worden bij de plannen en hoe bewoners en ondernemers kunnen meebeslissen.
- Er moet meer ruimte komen voor bewoners om zelf een park of plein te beheren en een stadstuin, tiny forest of moestuin aan te leggen. D66 wil dat de gemeente bewoners helpt met minder regels en meer advies, materiaal en beplanting.
- We willen pilots zoals 'Groenplek & Fietsrek' voortzetten. Dat betekent dat parkeerplekken kunnen worden omgevormd tot groen, speelplekken, zitplekken of fietsenrekken als de buurt dat wil.

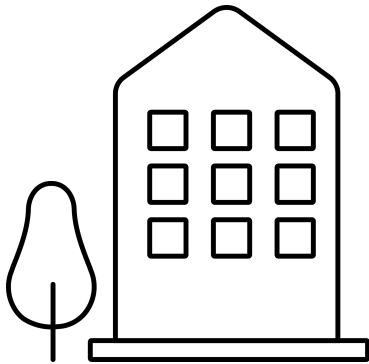
❖ **Haarlemmers hebben het recht om de gemeente uit te dagen.**

Inwoners die zelf initiatieven in de buurt ontplooiën verdienen onze steun. Daarom is D66 voorstander van het zogenaamde "right to challenge", waarbij bewoners taken kunnen oppakken die anders door de overheid uitgevoerd zouden worden. Hierbij is het belangrijk dat de deelnemers weten waar ze aan toe zijn. Communicatie vanuit de gemeente moet helder zijn en gewekte verwachtingen moeten worden waargemaakt.

Burgers mogen taken van de gemeente overnemen als:

- Het gaat om een bestaande lokale voorziening of een gemeentelijke taak op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, leefbaarheid of duurzaamheid.
- Er draagvlak is in de buurt en de uitvoering niet duurder is dan nu het geval is, of de maatschappelijke baten dusdanig groot zijn dat ze de meerkosten rechtvaardigen.
- Eventuele winsten of besparingen niet naar een individu of bedrijf vloeien, maar worden ingezet om de buurt leefbaarder, groener of veiliger te maken.
- Er aantoonbaar sprake is van een bewonersinitiatief, dus niet van een commerciële aanbieder die een aanbieding doet. Right to challenge mag er niet toe leiden dat aanbestedingsprocedures onterecht worden overgeslagen.

2. IN HAARLEM WONEN EN WERKEN WE SAMEN

Onze leefomgeving is de plek waar we samenkomen, mensen leren kennen en verschillende fases van het leven doorlopen; van een studentenkamer naar een studio, of juist van een eengezinswoning naar een fijn appartement. Die leefomgeving moet mooi en prettig zijn. D66 kiest daarom voor gemengde wijken met goede voorzieningen. Terwijl we het woningtekort in Haarlem aanpakken moet er dus ook gewerkt worden aan beter bereikbare, groenere en sociaal sterkere buurten. Bouwdrift mag niet niet ten koste gaan van de ruimte voor werkgelegenheid. D66 geeft duurzaam ondernemerschap in Haarlem de ruimte.

I. D66 bouwt betaalbare woningen met goede voorzieningen

❖ **We bouwen in Haarlem elk jaar 1000 nieuwe woningen.**

In veel delen van Nederland is de vraag naar woningen groot. In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is dit bij uitstek het geval en dat merken we dus ook in Haarlem. De afgelopen jaren zijn de prijzen van huur- en koopwoningen in onze stad enorm gestegen en het einde is nog niet in zicht. De hoge prijzen maakt het voor mensen met een bescheiden inkomen onmogelijk om in Haarlem een huis te bemachtigen. Bovendien duwt het Haarlemmers die dolgraag in de Spaarnestad willen blijven naar buiten. D66 wil dit bestrijden door te sturen op betaalbare woningbouw binnen de grenzen van de bestaande stad en ervoor te zorgen dat bestaande, leegstaande gebouwen waar mogelijk voor (tijdelijke) woonruimte worden benut.

D66 vindt dat we hier mee aan de slag moeten:

- D66 steunt de huidige woonvisie van de gemeente. Het is nu tijd om op hoog tempo aan de slag te gaan met de uitvoering. De gemeente moet de visie samen met woningcorporaties en marktpartijen uitwerken tot een uitvoeringsplan per ontwikkelzone.
- Wethouders moeten zich committeren aan de voortgang in de ontwikkelzone(s) en hier gezamenlijk op sturen om het tempo hoog te houden. Goede nieuwe woonwijken zijn namelijk een verantwoordelijkheid van het hele college. Het gaat immers niet alleen om huizen maar ook om scholen, wegen, sportvoorzieningen, groen en goede zorgvoorzieningen.
- We vinden dat daarbij 80% van de toegevoegde woningen bestemd moet zijn voor lage- en middeninkomens. De exacte verdeling kan per plan verschillen, door het bouwprogramma af te stemmen op het aanbod in de omgeving en rekening te houden met de haalbaarheid van het totaal.
- Sociale huurwoningen (tot 738 euro per maand) en lage middenhuurwoningen (tot 1.025 euro per maand) moeten beter aansluiten bij de doelgroepen met de hoogste vraag, zoals alleenstaanden, of waar de nood het hoogst is, zoals de grootste gezinnen. De gemeente moet over de toewijzing van woningen dus afspraken

maken met woningcorporaties, bouwers en ontwikkelaars, voor zover wettelijk mogelijk.

- D66 vindt dat de gemeente corporaties niet moet belemmeren om woningen te verkopen als daarmee nieuwbouw gefinancierd wordt. Dat levert per saldo meer sociale woningen op en biedt de kans om bij nieuwbouw beter aan te sluiten op de doelgroep. D66 bewaakt daarbij dat het huidige aandeel sociale huurwoningen in de stad niet terugloopt.
- Ontwikkelaars moeten alle ruimte krijgen om leegstaande gebouwen te transformeren naar woningen, zonder onnodige regels. D66 wil plannen stimuleren waarin die transformatie is meegenomen.
- D66 staat open voor het splitsen van bestaande woningen naar kleinere, zelfstandige woonunits zo lang dat niet leidt tot een te hoge druk op de openbare ruimte en de voorzieningen in de wijk.
- D66 steunt maatregelen om speculeren met woningen, zoals snelle doorverkoop en huisjesmelken, te voorkomen. De nieuwe mogelijkheid om opkoopbescherming in te voeren op de bestaande woningvoorraad willen we aangrijpen om gebiedsgericht te voorkomen dat beleggers andere kopers verdringen. Ook maatregelen om huurprijzen bij te sturen op basis van landelijke richtlijnen en maatregelen om betaalbaarheid in bestemmingsplannen en overeenkomsten vast te leggen kunnen op onze steun rekenen.
- D66 is ook voorstander van maatregelen die de doorstroming bevorderen. Zo komen eengezinswoningen en sociale huurwoningen eerder terecht bij doelgroep die ze het best kan gebruiken.

❖ **Bij bouwplannen gaan we voor snelheid met kwaliteit.**

Haarlem is een prachtige stad om te wonen. Met haar historische binnenstad, duizenden monumenten en fijne woonwijken daaromheen. D66 koestert die kwaliteit. Nieuwe ontwikkelingen moeten de stad verrijken, niet bedreigen. In ieder bouwplan moet daarom op de eerste plaats oog zijn voor kwaliteit: goede architectuur en stedenbouwkundige inpassing, duurzame materialen, klimaatbestendige ontwerpen en aandacht voor de menselijke maat. Als een plan onvoldoende kwaliteit heeft, stuurt D66 het liever terug naar de tekentafel, dan dat we iets bouwen dat binnen enkele decennia weer gesloopt moet worden. Alleen op die manier zorgen we dat Haarlem ook de komende honderd jaar zijn kwaliteit behoudt.

Daarom moeten we scherpe keuzes maken:

- Goede wijken bouwen kost tijd. De woningnood is fors en in de huidige ontwikkelzones moet zo snel mogelijk gebouwd worden, maar dat mag niet ten koste gaan van de kwaliteit, de duurzaamheid, de betaalbaarheid en de leefbaarheid van de buurt.

- Alle nieuw te ontwikkelen gebieden moeten klimaatbestendig zijn. Ontwikkelaars moeten aantonen dat nieuwe buurten bestand zijn tegen de hevige regenbuien die in de komende decennia verwacht worden.
- Ontwikkelaars met bouwplannen op gemeenteground moeten zowel op kwaliteit en reputatie als op prijs worden geselecteerd. Alleen de hoogste prijs selecteren lokt strategisch gedrag uit en gaat ten koste van de gewenste kwaliteit. D66 verwelkomt daarbij marktpartijen die transparant met de gemeente de financiële haalbaarheid van plannen willen uitwerken.
- Er moet ruimte zijn voor hoogbouw in Haarlem, zodat we een divers woningaanbod kunnen bieden en kunnen verdichten. Daarbij moet in het bijzonder aandacht zijn voor mooie architectuur en een goede stedenbouwkundige inpassing, met een levendige begane grond.
- D66 is tegen wijken met alleen maar hoogbouw. Stedenbouwkundige kwaliteit ontstaat door afwisseling van hoogbouw, middelhoge- en laagbouw in goede verhouding tot straatprofielen, groen en openbare ruimte.
- In de historische kern van de stad ziet D66 geen ruimte voor hoge torens. Daar zijn de maat en schaal van de bestaande bebouwing leidend. Bij hoogbouw buiten de historische kern behouden we de zichtlijnen op onze historische binnenstad.

❖ **Goede voorzieningen en bereikbaarheid als voorwaarde.**

In veel wijken in Haarlem zijn door de jaren heen wonen, werken, horeca, groen en voorzieningen samengekomen. Dat zorgt er voor dat we levendige en leefbare buurten hebben. Dat is belangrijk, ook met het oog op een vergrijzende samenleving; Haarlemmers kunnen vitaal oud worden in de eigen leefomgeving als voorzieningen dicht bij huis zijn en de openbare ruimte groen en prettig is ingericht. D66 wil dat deze leefbaarheid ook geborgd is bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en in bouwplannen waarbij bestaande buurten verdicht worden.

Het aantal woningen in Haarlem kan dus alleen maar groeien als ook de voorzieningen meegroeien. Dat gaat om maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, parken, sportvelden, zorgcentra, kinderopvang en openbaar vervoer. Maar ook om commerciële voorzieningen zoals supermarkten en sportscholen. Kortom: voor D66 zijn goede voorzieningen een randvoorwaarde om woningen te kunnen bouwen. Daarom zijn we geen voorstander van woningbouw in weilanden of in de Waarderpolder; het realiseren van goede infrastructuur en voldoende voorzieningen is dan niet haalbaar en betaalbaar.

Dat betekent het volgende:

- Bij gebiedsontwikkeling en verdichting is het essentieel dat de infrastructuur op orde is. D66 wil dat de gemeente intensiever samenwerkt met ontwikkelaars en nutsbedrijven om te zorgen voor de uitrol van glasvezel internet in de stad, een rioolstelsel met voldoende capaciteit (HWA en DWA), warmtenetten en een toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk.
- In gebiedsontwikkelingen moet naast voldoende maatschappelijke voorzieningen -scholen, zorgcentra, sportvelden, kinderopvang, etc.- ook voldoende ruimte gereserveerd worden voor commerciële functies als een sportschool, supermarkt of koffiebar. Tenzij partijen kunnen aantonen dat er ook voor nieuwe bewoners

voldoende voorzieningen in de omgeving zijn. D66 is daarbij voorstander van slimme combinaties van functies en wil ruimte bieden aan creatieve ondernemers.

- In gebiedsontwikkelingen moeten duurzame schoolgebouwen worden meegenomen in de bouwplannen van ontwikkelaars en corporaties. Zo ontstaan levendige nieuwe wijken met goede onderwijshuisvesting en is de gemeente goedkoper uit.
- Daar waar geen sprake is van integrale bouwplannen op wijk- of gebiedsniveau moet de gemeente stevig regie voeren, om te zorgen dat in de separate plannen van de verschillende ontwikkelaars en corporaties voldoende groen, sport- en speelvoorzieningen zijn opgenomen.
- D66 wil alleen woningen bouwen als die goed bereikbaar zijn. We bouwen in Haarlem dus vooral nabij stations of op maximaal 10 minuten afstand daarvan (met de bus, de fiets of lopend). Bij nieuwbouw is het cruciaal dat de bereikbaarheid op orde is zodra nieuwe bewoners of bedrijven zich vestigen. Als mensen eenmaal gewend zijn aan de auto kiezen ze niet snel meer voor iets anders. De gemeente moet dus werk maken van het verbeteren van de bereikbaarheid van nieuwe of te verdichten gebieden met het openbaar vervoer.

→ Zie ook punt III: "D66 maakt ruimte voor duurzame mobiliteit."

II. D66 kiest voor een duurzame economie

❖ Haarlem gaat voor behoud van werkgelegenheid.

D66 vindt het belangrijk dat Haarlem een stad blijft met voldoende eigen werkgelegenheid. Wij zetten dan ook graag instrumenten in om om onze bestaande werkgelegenheid te behouden en onze ondernemers te laten floreren. Daarnaast streven we naar een aantrekkelijk vestigingsklimaat, zowel voor de uitbreiding van bestaande bedrijven als de vestiging van nieuwe ondernemingen. Haarlem is onderdeel van een sterke, internationale economische regio en kan hiervan profiteren door een geweldig alternatief te zijn voor ondernemingen voor wie de hoofdstad geen must is.

Daarom maakt D66 de volgende keuzes:

- We willen dat er minder ambtelijke energie besteed wordt aan regels en beleidskaders en meer aan uitvoering. De economische visie ligt er, nu moeten we samen met het bedrijfsleven aan de slag met de uitvoering! D66 vindt het erg belangrijks dat Haarlem de bestaande bedrijvigheid behoudt en nieuw, duurzaam ondernemerschap weet aan te trekken.
- Een vitale stad heeft voldoende eigen werkgelegenheid en veel Haarlemse bedrijven zijn afhankelijk van een gebied met ruimte om te ondernemen. De Waarderpolder moet daarom bestemd blijven voor werken, niet voor wonen. Transformatie is bovendien kostbaar, vraagt veel inspanningen van de gemeente en

duurt erg lang. Dat terwijl de gemeente voor woningbouw al voldoende ontwikkelzones heeft vastgesteld en daarmee vaart moet maken.

- D66 wil dat braakliggende terreinen in de Waarderpolder zo snel mogelijk worden ingevuld met duurzame werkfuncties en dat verdichting in het gebied wordt gestimuleerd. De Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Waarderpolder kan hier samen met de gemeente een rol in spelen. Zo wordt het gebied ook weer aantrekkelijker voor nieuwe bedrijven en voorzieningen.
- We willen dat de gemeente toevoeging van werkruimte in de stad stimuleert door de ruimte in het bestemmingsplan (straks: omgevingsplan) voor werken te vergroten. Nieuwe woon-werkconcepten en andere functiecombinaties moeten de ruimte krijgen, ook als dat schuurt met de huidige voorschriften. D66 is op dit punt voorstander van het “ja, tenzij”-principe bij het beoordelen van plannen. Waar mogelijk moeten ondernemers geholpen worden hun droom te verwezenlijken door regels aan te passen.

❖ **We koesteren de vrijheid om te ondernemen.**

Haarlem is een prachtige stad om te wonen, maar zonder bedrijvigheid zou het een slaapstad worden. Dat moeten we voorkomen. Daarom vindt D66 dat ondernemers de ruimte moeten krijgen om te ondernemen, zeker nu we nog herstellende zijn van de coronacrisis. Veel banen zijn te vinden in de dienstensector, in horeca, toerisme en detailhandel. Deze sectoren zijn gebaat bij verdere deregulering, zonder daarmee de overlast te vergroten. Daar staan wij voor! Ook verwelkomt D66 bezoekers die genieten van alles dat Haarlem te bieden heeft; toerisme levert immers banen op en draagt bij aan het behoud van voorzieningen, zoals musea.

Daarom vinden we dat er ruimte moet zijn om te ondernemen:

- Zowel in de binnenstad als in de Cronjéstraat is de afgelopen jaren de stap gemaakt naar een Bedrijven InvesteringsZone (BIZ). Hiermee wordt gegarandeerd dat alle ondernemers in gelijke mate bijdragen aan investeringen in het gebied. D66 is positief over deze systematiek. We juichen toepassing in andere gebieden toe.
- D66 is voorstander van flexibele bestemmingsplannen, zodat bijvoorbeeld wonen mogelijk wordt in winkelstraten waar de vraag naar winkels afneemt. We omarmen multifunctioneel gebruik, zoals combinaties van horeca met winkels of kappers, om leegstand en verpaupering te voorkomen.
- D66 wil de komende periode als experiment via een tijdelijke vergunning een of meerdere ondernemers de mogelijkheid geven een nachtwinkel te starten.
- Ook sekswerkers zijn ondernemers. D66 vindt het belangrijk dat de gemeente hen ondersteunt om in vrijheid te ondernemen. Als belemmeringen worden opgeworpen, bijvoorbeeld door banken of verzekeraars, moet de gemeente sekswerkers helpen. Bij lokaal beleid over sekswerk moet het gesprek met sekswerkers de basis zijn. Natuurlijk moeten misstanden zoals mensenhandel worden aangepakt, maar de overheid mag sekswerkers als beroepsgroep nooit criminaliseren. Daarom is D66 ook tegen een gemeentelijke registratieplicht voor sekswerkers.
- Als Haarlemmers op vakantie gaan moeten ze de vrijheid hebben om hun woning aan te bieden voor vakantieverhuur, maar dit mag nooit leiden tot onttrekking van

woningen aan de markt. Daarom houdt D66 vast aan een stadsbreed maximum van 30 dagen vakantieverhuur per woning, met de stevige handhaving die daar bij hoort. De gemeente moet hierover afspraken maken met bedrijven als AirBnb en Booking.com.

- Toerisme is belangrijk voor de stad en haar ondernemers. De gemeente moet daarom de Haarlemse marketing richten op het trekken van bezoekers van buiten de regio richting de fantastische horeca, onze culturele instellingen en de prachtige natuur rondom de stad. Bezoekers moeten daarmee verleid worden hier te blijven overnachten en buurten buiten het centrum te ontdekken.
- Tegenover de lasten van ondernemers (o.a. leges en precario) moeten ook lusten staan. Bijvoorbeeld een schone stad en tijdige en effectieve dienstverlening vanuit de gemeente. Hier moet de gemeente hard aan blijven werken, in samenspraak met ondernemersverenigingen.

❖ **Duurzame bedrijvigheid geven we extra de ruimte.**

D66 vindt het belangrijk dat Haarlem snel verduurzaamt. Dat kan de overheid niet alleen, daar hebben we het bedrijfsleven bij nodig. Duurzame bedrijven zijn niet alleen minder vervuilend, hun ideeën en innovaties helpen ook om de rest van de stad te verduurzamen en van nieuwe banen te voorzien. Daarom willen we de rode loper uitrollen voor duurzame ondernemingen en ingrijpen bij bedrijven die wettelijke verplichtingen om te verduurzamen niet nakomen.

Daarom vindt D66 dat we moeten kiezen voor duurzaam ondernemen:

- Bij de vestiging van nieuwe bedrijven wil D66 innovatieve, energieneutrale en op duurzaamheid gerichte ondernemingen voorrang geven. Het bestaande accountmanagement voor de Waarderpolder moet zich explicieter richten op innovatieve en duurzame bedrijvigheid.
- De gemeente moet de innovatiekracht van bedrijven stimuleren (bijvoorbeeld door slim inkoopbeleid) en gebruiken (bijvoorbeeld door interessante prijsvragen) om de stad en de eigen organisatie verder te verduurzamen.
- Nieuwe bedrijven die veel restwarmte produceren moeten geholpen worden om een uitkoppeling voor restwarmte te realiseren. Daarmee sorteren we voor op een toekomst met duurzame warmtebronnen.
- In de Wet milieubeheer staat dat bedrijven verplicht zijn om energiebesparingsmaatregelen te treffen die een terugverdientijd hebben van minder dan vijf jaar. D66 vindt dat de gemeente moet zorgen dat bedrijven die wet naleven en moet investeren in verduurzaming door de handhavingscapaciteit te vergroten.

III. D66 maakt ruimte voor duurzame mobiliteit

❖ In Haarlem krijgen mensen de ruimte en is de auto te gast.

D66 vindt dat de auto in de stad te gast is. De auto moet zijn snelheid daarom aanpassen aan de fietsers, de voetgangers en de spelende kinderen in onze straten. Daarom is in 2020, via een initiatiefvoorstel van D66, besloten dat de standaard snelheid in Haarlem 30 kilometer per uur wordt. Nu is het tijd om dit uit te voeren. Daarmee maken we de Haarlem veiliger en leefbaarder. Door autowegen te versmallen ontstaat er meer ruimte voor fietsers, voetgangers, groen en terrassen.

Natuurlijk blijft iedereen vrij om de auto te gebruiken. Maar om de stad niet verder vast te laten lopen moeten we vooral investeren in goede alternatieven zoals deelmobiliteit, snel en betrouwbaar OV en goede fietsverbindingen. Zodat mensen de vrijheid hebben om te kiezen en er tegelijkertijd ruimte ontstaat voor bijvoorbeeld meer speelplekken en fietsenrekken in de straat.

Daarnaast moet de uitstoot van autoverkeer de komende jaren drastisch verminderd worden. De huidige luchtkwaliteit is onvoldoende en leidt tot gezondheidsrisico's. Schonere lucht bereiken we door zeer vervuilende (vracht)auto's, scooters en motoren niet meer toe te laten op ons wegennet. De stad moet wel voor iedereen bereikbaar blijven; uitstootvrij rijden wordt in heel Haarlem de norm, zodra dat voor iedereen betaalbaar en beschikbaar is middels elektrische (tweedehands) voertuigen of deelmobiliteit.

Daarom vindt D66 dat het tijd is voor echte keuzes:

- Bij het verdelen van de ruimte op straat moet de gemeente de prioriteit geven aan voetgangers, fietsers en OV-bereikbaarheid. Letterlijk, door langzaam verkeer meer ruimte te geven, maar ook in de ambtelijke aandacht en bij het veredelen van budgetten. Autoverkeer en autoparkeren volgen pas als de andere op orde zijn.
- We hebben al besloten dat de snelheid in de stad omlaag gaat naar 30 km/uur. Komende jaren gaan we dat waarmaken. Wegen waar je 50 km/uur mag rijden worden dan de uitzondering: alleen in brede straten waar dat veilig kan.
- Schoolomgevingen moeten met prioriteit verkeersveiliger en autoluw gemaakt worden. Want vrijheid en zelfstandigheid beginnen bij veilig naar school gaan, lopend of op de fiets.
- Alle stoepen moeten voldoende ruimte voor voetgangers bieden: tenminste 2 meter breed is het uitgangspunt, zonder obstakels. Die ruimte maken we op lange termijn bij herinrichtingen en op korte termijn door obstakels te verplaatsen die in de weg staan. Zo maken we de stad beter toegankelijk voor ouderen, rolstoelgebruikers en ouders met kinderwagens.
- We willen ervoor zorgen dat doorgaand verkeer niet door de wijk rijdt, maar rondom de stad. In woonstraatjes kan de snelheid verder omlaag worden gebracht, met

- éénrichtingsverkeer en doodlopende straten om sluipverkeer tegen te gaan.
- Om de stad meer autoluw te maken is D66 voorstander van de aanleg van ontbrekende schakels in het autonetwerk: een volwaardige aansluiting van Haarlem-Noord op de A9 (Velserversluiting, tussen N208 en A9) en een verbeterde verbinding voor doorgaand autoverkeer tussen de Schipholweg en Haarlem-West.
 - D66 is voorstander van milieuzones. Er is al besloten dat per 2025 alleen nog uitstootvrije vrachtauto's welkom zijn in de binnenstad. D66 wil dit zo snel mogelijk uitbreiden naar de andere delen van Haarlem. Verder wil D66, in overleg met het bedrijfsleven, dat dit ook gaat gelden voor bestelbusjes.
 - In aanvulling hierop wil D66 dat heel Haarlem zo snel mogelijk een 'gele milieuzone' wordt, waarbij vrachtwagens, bestelbussen en personenauto's met oude dieselmotoren geen toegang meer krijgen tot het Haarlemse wegennet. De ergste vervuilers houden we zo buiten de stad. Zo snel mogelijk daarna wordt de milieuzone voor alle gemotoriseerde voertuigen aangescherpt totdat het verkeer in heel Haarlem uitstootvrij is. Dit koppelen we aan de beschikbaarheid van alternatieven zoals goed openbaar vervoer, elektrische deelauto's en betaalbare (tweedehands) elektrische auto's.
 - D66 Haarlem wil vanaf 2027 heel Haarlem uitstootvrij te maken voor brom- en snorfietsen. Dat betekent dat in principe alleen elektrische brom- en snorfietsen nog zijn toegestaan.
 - Laadpalen zijn onmisbare voorzieningen, want we willen dat alle Haarlemmers makkelijk kunnen overstappen op elektrisch rijden. Oplaadvoorzieningen moeten sneller gebouwd worden, met korte procedures, en slim worden ingepast. Bijvoorbeeld in parkeergarages, door 'laadpleinen' aan te leggen op bestaande parkeerterreinen aan de rand van een wijk en door tankstations om te vormen naar snellaadstations. Daarbij hoort ook ruimte voor de logistieke sector om laadinfrastructuur voor vrachtwagens te realiseren.
 - Waterstof heeft potentie om als klimaatneutrale brandstof te dienen voor de mobiliteit in Haarlem en Nederland. Haarlem zou daar aan bij kunnen dragen door een exploitant te vragen om een waterstof tankpunt te openen in Haarlem.
 - Bezoekers van Haarlem parkeren bij voorkeur aan de rand van de stad tegen een laag tarief. Van daaruit gaan ze met het openbaar vervoer of een deelfiets verder de stad in (Park+Ride). Ook Haarlemmers die hun auto niet dagelijks gebruiken moeten terecht kunnen op deze P+R terreinen, zodat er minder auto's op straat staan in krappe wijken.

❖ Ruim baan voor fietsers in Haarlem en in de regio.

D66 vindt dat iedereen comfortabel moet kunnen doorfietsen. Ook kwetsbare fietsers, zoals ouderen, kleine kinderen en mensen met een handicap, moeten erop kunnen vertrouwen dat fietsen in Haarlem veilig is. Daarvoor is een logisch en herkenbaar fietsnetwerk noodzakelijk. In de stad en in de regio. D66 wil hier in blijven investeren. Om de verkeersveiligheid te verbeteren wil D66 dat snorscooters zo snel mogelijk op de rijbaan gaan rijden, met een helm op. In Amsterdam heeft dit al geleid tot minder verkeersongelukken en meer veilige ruimte voor fietsers. Dat willen we in Haarlem ook.

Om dat te bereiken maakt D66 de volgende keuzes:

- We kiezen voor een robuust en herkenbaar hoofdnetwerk voor de fiets in rood asfalt, waarop snelheid, doorstroming en comfort samengaan. De fiets krijgt hier de prioriteit boven auto's en OV.
- We behouden en verbreden de fietspaden langs drukke autowegen en leggen fietsstraten (30 km/uur) aan op de belangrijkste doorgaande fietsroutes.
- Snorscooters (brommers met een blauw kenteken) mogen niet meer op het fietspad rijden, maar op de rijbaan met een helm op. Omdat de standaard maximum snelheid in Haarlem van 50 naar 30 km/uur gaat is dit veilig, ook voor de scooterrijders.
- In de onderhoudsplanning moeten fietspaden die in slechte staat zijn prioriteit krijgen. We geven prioriteit aan het beheer van fiets- en voetpaden tegenover infrastructuur voor de auto, omdat fietsers en voetgangers kwetsbaarder zijn.
- De (elektrische) fiets moet beter gefaciliteerd worden in het regionale woon-werk verkeer. De aanleg van doorfietsroutes tussen Haarlem, Amsterdam en Haarlemmermeer moet nu écht prioriteit krijgen. Haarlem moet die urgentie kenbaar maken bij de provincie en omliggende gemeenten, want dit kunnen we niet alleen.

❖ Snel, betrouwbaar en comfortabel openbaar vervoer.

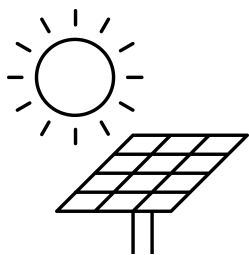
Om de bereikbaarheid van Haarlem te verbeteren zijn investeringen in het openbaar vervoer onmisbaar. Dat vraagt om visie en om keuzes. D66 kiest de komende jaren voor nieuwe busverbindingen, comfortabele haltes en knooppunten die goed bereikbaar zijn met de fiets en te voet. En voor het opstellen van een regionale visie, zodat we samen sterk staan. Zo houden we Haarlem bereikbaar terwijl de stad groeit.

Daarom maakt D66 de volgende keuzes:

- Station Haarlem en andere OV-knooppunten moeten vooral ruimte bieden aan de reizigers, daarna pas aan andere functies. Je moet er droog en comfortabel kunnen wachten, makkelijk je fiets kwijt kunnen en eenvoudig kunnen overstappen. Uiteraard moeten OV-knooppunten en haltes ook goed toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers en blinden en slechtzienden.
- Het nieuwe OV-knooppunt Nieuw Zuid moeten we optimaal benutten voor het verbeteren van de bereikbaarheid van de stad. D66 pleit daarbij voor nieuwe buslijnen van Noord naar Zuid, die om de binnenstad heen rijden om te voorkomen dat de drukte daar verder toeneemt.
- Haarlem moet ook 's nachts goed bereikbaar zijn. Mede dankzij D66 rijden er in het weekend extra nachttreinen tussen Amsterdam en Haarlem. Dit is een groot succes. D66 maakt zich er hard voor dat de nachttreinen zeven nachten per week gaan rijden, zonder dat de gemeente voor de kosten opdraait.
- Op de lange termijn vindt D66 een tram of lightrailverbinding onmisbaar om de stad verder te laten verdichten. De gemeente moet hier samen met de regio, de Rijksoverheid en de provincie naar toewerken.
- Om onze ambities voor het openbaar vervoer te realiseren moeten we samen optrekken met Amsterdam, Hoofddorp, Haarlemmermeer en andere gemeenten. Daarom wil D66 dat Haarlem zich aansluit bij de Vervoerregio Amsterdam.

3. IN HAARLEM LEVEN WE GROENER EN GEZONDER

Een stad als Haarlem heeft veel potentie voor een duurzamer manier van leven; we delen met veel mensen dezelfde voorzieningen, maken samen gebruik van het openbaar vervoer en je hoeft nooit ver te lopen of te fietsen naar de supermarkt of de sportclub. D66 omarmt daarom het stedelijk leven en kiest voor maatregelen om Haarlem nog groener, duurzamer en gezonder te maken. Daarbij beschermen we de groene zoom rondom de stad. Zodat we klaar zijn voor de toekomst. Met minder autoverkeer, schonere lucht en duurzame energiebronnen.

D66 vindt dat we stevige keuzes moeten maken om onze doelen te bereiken: in 2030 wil Haarlem als gemeentelijke organisatie klimaatneutraal zijn, per 2040 aardgasvrij en circulair, en uiterlijk in 2050 moet de openbare ruimte zo zijn ingericht dat deze optimaal klimaatbestendig is. D66 staat dan ook positief tegenover de hoge ambitie die is uitgesproken in het 'Manifest voor een klimaatrechtvaardig Haarlem' van de Haarlemse Klimaatcoalitie. Om te waarborgen dat deze ambities waargemaakt worden wil D66 dat Haarlem als eerste gemeente een (rekenkamer)functie op klimaat vaststelt die jaarlijks en (on)gevraagd beoordeelt of het gemeentelijke klimaatbeleid effectief is.

I. D66 maakt jouw wijk groener

❖ **Leefbaarheid vergroten door parkeren te reguleren.**

D66 vindt dat iedereen de vrijheid moet hebben om de auto te gebruiken. Maar, we zien ook dat geparkeerde auto's veel ruimte op straat innemen terwijl Haarlemmers behoefte hebben aan groen en ruimte om te lopen, te fietsen en te spelen. Haarlem heeft na Den Haag het grootste aantal auto's per vierkante kilometer in Nederland. En Haarlem is de filekampioen; nergens anders staat het autoverkeer zo vaak vast. Om dat te terug te dringen moeten we minder autorijden en betere alternatieven bieden.

Het reguleren van parkeren in wijken waar de openbare ruimte schaars is, is een belangrijke en noodzakelijke stap om de stad groener en leefbaarder te maken. In krappe wijken waar we openbare ruimte tekort komen is D66 daarom voorstander van een vergunningstelsel voor bewoners en ondernemers, met betaald parkeren voor bezoekers. Hiermee kan ruimte worden vrijgemaakt voor bomen, geveltuinen, fietsenrekken en spelende kinderen.

Bij nieuwbouwwoningen gelden wat D66 betreft lage parkeernormen. Dat is voor ontwikkelaars voordelig, dus staat daar tegenover dat auto's niet op straat maar op eigen terrein of in parkeergarages een plek moeten vinden. Nieuwe woonprojecten krijgen zo autoluwe, groene straten. Ze zijn goed bereikbaar met het openbaar vervoer, met ruimte om te lopen en te fietsen en voorzieningen dicht bij huis.

Daarom maakt D66 de volgende keuzes:

- Door parkeren te reguleren, met vergunningen voor bewoners, zorgen we dat parkeerverlast (foutparkeren, waterbedeffecten, zoekend rondjes rijden) afneemt of voorkomen wordt. Door een maximum te stellen aan het aantal parkeervergunningen per huishouden en per wijk ontstaat ruimte om onze straten groener, veiliger en prettiger in te richten.
- Om te zorgen dat iedereen die een auto nodig heeft dat kan betalen, moet het vergunningtarief voor een eerste auto laag zijn; een €0 vergunning voor de eerste auto kan wat D66 betreft een prima oplossing zijn om parkeren te reguleren. Het tarief voor een tweede auto is altijd hoger. Zo voorkomen we dat onnodig veel auto's stilstaan op straat.
- We zijn voorstander van de huidige regeling bezoekersparkeren, waarmee Haarlemmers hun bezoek een beperkt aantal uur per jaar met korting kunnen laten parkeren.
- In nieuwe woonwijken en bij grootschalige vernieuwingsprojecten parkeren bewoners auto's en fietsen op eigen terrein of in een garage, niet op straat. Voor autoparkeren in de openbare ruimte wordt in nieuwe gebieden altijd betaald. De toekomstige bewoners moeten hierover vooraf goed geïnformeerd worden.
- D66 vindt dat er meer woningen moeten komen voor mensen die geen auto willen of nodig hebben; een ontwikkelaar moeten de vrijheid hebben om te bouwen zonder parkeervoorzieningen, of met alleen deelauto's, als men daar markt voor ziet. Die bewoners krijgen dan dus ook geen parkeervergunning om op straat te parkeren.
- De gemeente moet volop ruimte geven aan marktpartijen om elektrische deelauto's en deelbakfietsen aan te bieden op straat, als alternatief voor een eigen auto.
- Uiteraard is D66 ook voorstander van initiatieven waarbij bewoners of ondernemers onderling auto's delen. De gemeente moet dat faciliteren door ruimte beschikbaar te stellen voor autodeelplekken en te zorgen dat bewoners die in verschillende zones wonen de parkeervergunning op één auto kunnen delen.

❖ Een groenere buurt is een gezondere buurt.

Een groene leefomgeving is een fijne leefomgeving; groen brengt rust, schoonheid en ruimte voor ontspanning. Groen kan bijdragen aan de gezondheid van bewoners. Daarom vindt D66 dat we alle mogelijkheden moeten aangrijpen om onze buurten te vergroenen.

Daarbij zijn bomen onmisbaar. Ze zorgen voor verkoeling in hete zomers, zijn het leefgebied van vogels en insecten en zorgen voor prachtige groene straten. Ook wil D66 meer groen toevoegen in de vorm van struiken en bosschages in de stad. Daarom kiest D66 voor meer bomen en struiken. Onze monumentale bomen horen bij Haarlem: het zijn iconen van de stad die al jaren het beeld bepalen. D66 wil deze daarom goed beschermen.

Steden zijn belangrijk om de biodiversiteit in Nederland te behouden. Veel bijzondere dieren en plantsoorten voelen zich thuis in Haarlem. Hun leefgebied moeten we beschermen en versterken door de ecologische kwaliteit van het groen te verbeteren. Dat draagt bij aan de biodiversiteit in de stad. Met slimme combinaties gaan we ook hittestress tegen, zorgen we voor voldoende waterberging en geven we kinderen de ruimte om te spelen en te struinen.

Daarom kiest D66 voor meer groen en voor beter groen:

- Haarlem moet de 'ecologische routes', waarmee natuur de stad in gebracht wordt, versterken, beschermen en uitbreiden. Deze moeten worden ingericht met inheemse boom- en plantensoorten.
- De 'ecologisch waardevolle plekken' uit de Structuurvisie Openbare Ruimte moeten ecologisch beheerd worden, om de biodiversiteit in deze gebieden te stimuleren. Gras en ruigte moeten standaard ecologisch gemaaid worden, resulterende in een verhoging van de biodiversiteit, voor zover de verkeersveiligheid en de recreatiefunctie dat toelaten.
- Initiatieven zoals 'Natuur in je stad' willen we voortzetten, zodat Haarlemmers kunnen bijdragen aan vergroening en biodiversiteit.
- We blijven ons inzetten voor meer bomen in de stad. Als we nieuwe gebieden ontwikkelen moeten straten en pleinen voorzien worden van zo veel mogelijk bomen. Daarom wil D66 voor elk huis dat er bij komt in de stad minimaal één boom er bij.
- Kleine bossen ('tiny forests') kunnen worden aangelegd op stukjes groen die nu geen gebruiksfunctie hebben. D66 is ook groot fan van geveltuinen en tegelwippen om groen toe te voegen in straten en op pleinen.
- Nieuwe bomen in de openbare ruimte moeten een optimale groeiplaats krijgen. Met voldoende ruimte ondergronds: minimaal 25 kubieke meter goede bomengrond, zodat ze gezond oud kunnen worden. Als het bij herinrichtingen risicovol is om bestaande bomen te behouden kiest D66 ervoor om de bomen te vervangen door grote, gezonde exemplaren met een betere groeiplaats. Mits de bomen niet monumentaal zijn.
- Monumentale bomen moeten behouden blijven zolang ze gezond zijn. Als we nieuwe gebouwen of wegen aanleggen doen we er alles aan om monumentale bomen te beschermen en te behouden. Ook oude, bijzondere bomen op privéterrein verdienen bescherming.

❖ Een fijne en klimaatbestendige openbare ruimte, voor iedereen.

De openbare ruimte is de plek waar Haarlemmers elkaar ontmoeten, spelen, ontspannen en ondernemen. Die ruimte moet schoon, heel en veilig zijn. En toegankelijk voor iedereen, met voorzieningen voor jong en oud. Omdat de ruimte in de stad beperkt is, moeten we slimme combinaties maken: groene schoolpleinen bijvoorbeeld en openbare daktuinen op daken van nieuwe gebouwen.

Helaas zien we ook dat het klimaat verandert. Om dat tegen te gaan werken we lokaal, nationaal en internationaal aan het beperken van de uitstoot en de transitie naar schone energiebronnen. Maar, we moeten ook omgaan met de gevolgen van het veranderend klimaat in het hier en nu. Dat begint lokaal. Met een woonomgeving die verkoeling biedt in hete zomers en met groen dat water kan bergen na hevige regenbuien. D66 vindt daarom dat investeringen in de openbare ruimte altijd gepaard moeten gaan met maatregelen om de stad klimaatadaptiever te maken.

Om dat te bereiken wil D66 de volgende maatregelen nemen:

- De openbare ruimte moet toegankelijk zijn voor iedereen en in het bijzonder voor ouderen, gehandicapten en ouders met kinderwagens. Met goede geleidelijnen, stoepen zonder obstakels, overzichtelijke oversteekplaatsen en voldoende bankjes. Ontwerpen moeten altijd getoetst worden op toegankelijkheid, waarbij lokale ervaringsdeskundigen worden ingezet.
- Onze stadsparken moeten zo ingericht worden dat ze door iedereen gebruikt kunnen worden. Met fijne bankjes, vlakke paden, fietsparkeervoorzieningen, watertappunten, voldoende afvalbakken en rolstoeltoegankelijke openbare toiletten.
- Het beheer van de openbare ruimte moet op orde zijn: schoon, heel en veilig. In winkelgebieden, plantsoenen en speeltuinen moet de gemeente minimaal beheerniveau 'B' garanderen (op een schaal van A+ tot D, conform de CROW systematiek), zodat het prettig is om hier te verblijven.
- Supermarkten, fastfoodbedrijven en andere ondernemingen zijn er medeverantwoordelijk voor dat de verpakkingen die zij verkopen niet als zwerfvuil op straat terechtkomen. D66 wil dat de gemeente ervoor zorgt dat deze bedrijven die verantwoordelijkheid nemen om de omgeving van hun pand schoon te houden.
- Schoolpleinen moeten een groene inrichting krijgen; tegels eruit, bomen en planten erin. D66 wil subsidie beschikbaar stellen om elk jaar enkele schoolpleinen te vergroenen, samen met leerlingen.
- Waterberging moet bij alle openbare ruimte ontwerpen prioriteit krijgen en getoetst worden. We willen water zichtbaar bergen, met wadi's en groene parkeerterreinen, en onzichtbaar, met slimme technische oplossingen onder de grond.
- Bij het maken van ruimtelijke plannen moet het hitte-eilandeffect voorkomen worden met voldoende groen, voldoende water en voldoende schaduw. In de openbare ruimte en in de bebouwing, bijvoorbeeld met groene daken en gevels.
- Overal in Haarlem moeten het vuilwater en het schone regenwater gescheiden afgevoerd worden, zodat het regenwater afgekoppeld of hergebruikt kan worden. Wanneer we het riool vervangen leggen we dus een gescheiden systeem aan met voldoende capaciteit om toekomstige piekbelasting aan te kunnen.

II. D66 kiest voor een toekomst met schone energie

❖ In Haarlem stimuleren we duurzaam bouwen en verbouwen.

We moeten nu stappen zetten om Haarlem te verduurzamen. Door op duurzame wijze nieuw te bouwen en stevig in te zetten op het isoleren van de bestaande woningen. We zorgen daarbij dat alle Haarlemmers mee kunnen doen. Zo verlagen we samen de CO2 uitstoot van onze stad in de strijd tegen klimaatverandering.

D66 vindt dat Haarlem daarbij een voorbeeld moet zijn voor andere gemeenten in het verduurzamen van monumenten. De duizenden monumenten in onze stad verdienen het om duurzaam voorbereid te worden op de toekomst. Met minder regels, meer mogelijkheden en kortere procedures.

Om dat te bereiken maakt D66 de volgende keuzes:

- De gemeente moet particulieren en ontwikkelaars stimuleren om met nieuwe technieken energieneutraal, circulair en natuurinclusief te (ver)bouwen. Bijvoorbeeld met duurzame houtskeletbouw. Ook als dat betekent dat we moeten afwijken van bestaande kaders en (welstands)normen. Procedures om af te wijken van de geldende norm moeten daarom korter, sneller en eenvoudiger worden.
- D66 wil meer ruimte bieden voor zonnepanelen op monumenten en in beschermd stadsgezicht, met eenvoudiger vergunningsprocedures; de overheid moet verduurzaming faciliteren, niet reguleren. Uitgangspunt is dat zonnepanelen mogelijk zijn als ze met zorg worden ingepast. Dat geldt ook voor groene en blauwe daken die regenwater bergen en isolatiemaatregelen.
- De gemeente moet samenwerken met woningbouwcorporaties om de woningvoorraad te verduurzamen. Dat begint met op hoog tempo isoleren, zodat woningen energiezuiniger worden. Zo krijgen bewoners een comfortabeler huis en een lagere energierekening.
- Bij het renoveren van gemeentelijk vastgoed moet de gemeente het goede voorbeeld geven door optimaal te verduurzamen, ook als dat betekent dat andere investeringen langer op zich laten wachten.
- Duurzaamheidssubsidies en -leningen moeten beschikbaar blijven voor alle Haarlemmers, zodat ze voordelig hun woning kunnen isoleren en verduurzamen.
- De gemeente moet Haarlemmers actiever informeren over de technische mogelijkheden om hun woning te verduurzamen, de (landelijke) subsidieregelingen en de financiële baten. Een mooi moment daarvoor is de aankoop van een woning.

❖ Slimmer, sneller, samen: Haarlem aardgasvrij.

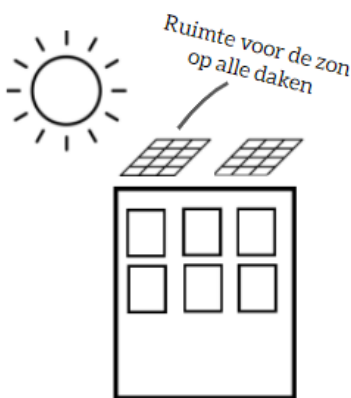
We vinden het belangrijk dat we als stad onze CO2 uitstoot verminderen en in de toekomst niet meer afhankelijk zijn van aardgas. Dat bereiken we door nu de overstap te maken naar duurzame vormen van warmte. Restwarmte uit de industrie en datacenters kunnen we nu al gebruiken om onze woningen te verwarmen. Op termijn kan dat ook met nieuwe technieken zoals aardwarmte of warmte uit oppervlaktewater. Door warmtenetten aan te leggen voorkomen we dat heel Haarlem in de toekomst verwarmd moet worden met elektrische warmtepompen. Hiermee beperken we het risico dat ons elektriciteitsnet overbelast wordt.

D66 wil de overstap naar aardgasvrij beginnen bij de woningen waar dat het makkelijkst op grote schaal kan met een warmtenet: de woningvoorraad van na 1945. Die focus is nodig, omdat het budget en de menskracht hun grenzen kennen: we kunnen niet alles tegelijk en versnippering leidt tot vertraging. Wat we doen moeten we goed doen, op een hoog tempo, waarbij we bewoners bij iedere stap betrekken. We vertrouwen erop dat de technieken zich de komende jaren verder ontwikkelen, waarmee op termijn ook oudere woningen in Haarlem van het aardgas af kunnen.

Daarom vindt D66 dat we de volgende maatregelen moeten nemen:

- We willen Haarlem stapsgewijs van het gas af halen door warmtenetten aan te leggen. In samenwerking met woningbouwcorporaties geven we prioriteit aan woningen die relatief makkelijk gasloos te maken zijn, zodat we snel grote stappen kunnen zetten. Dat doen we vanuit een integrale aanpak van de wijk waarbij verduurzaming, gebiedsontwikkeling, herinrichting en vergroening van de wijk samengaan.
- Draagvlak is een belangrijke randvoorwaarde voor verduurzaming van de woningvoorraad. Bewoners en ondernemers moeten vanaf het begin meepraten over het aardgasvrij maken van een wijk en meeprofiteren. De gemeente moet eerlijk en duidelijk zijn over de voordelen, zoals een comfortabeler huis, maar ook over eventuele risico's en welke kosten bewoners kunnen verwachten.
- De gemeente moet kansrijke initiatieven van bewoners om een warmtenet aan te leggen ondersteunen, te beginnen bij de woningvoorraad die daarvoor het meest geschikt is.
- Er is een reëel risico dat het elektriciteitsnet in de toekomst overbelast raakt. D66 wil dat de gemeente en de netbeheerders een plan maken om dit te voorkomen, waarin ook de opslag van duurzaam opgewekte energie wordt meegenomen.
- De gemeente moet actief op zoek gaan naar cofinanciering en subsidies vanuit het rijk en de Europese Unie, om de energietransitie en innovatie te versnellen.
- D66 vindt dat er geen nieuwe biomassacentrales gebouwd moeten worden als energiebron.

❖ Meer schone energie opwekken, voor en door Haarlemmers.

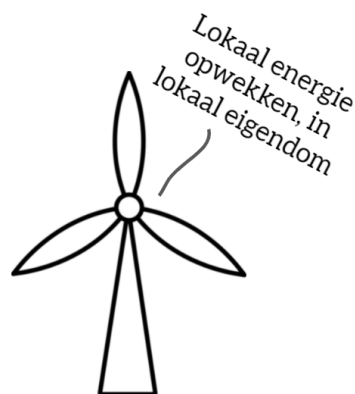
D66 wil dat Haarlem zo veel mogelijk zijn eigen energie gaat opwekken. De ambitie moet omhoog. Alle Haarlemmers moeten de kans krijgen om mee te denken en mee te doen in projecten voor de opwekking van hernieuwbare energie. Zo profiteren Haarlemmers niet alleen van schone energie, maar ook van het financieel rendement.

Zonnepanelen zijn daar een belangrijk onderdeel van. Wij vinden dat zonnepanelen in eerste instantie thuis horen op daken van gebouwen. Pas daarna kunnen we kijken naar andere opties. D66 is terughoudend met zonnepanelen in het groen; eenmaal voorzien van panelen is de stap naar andere bebouwing klein, terwijl we de groene zoom rond de stad moeten beschermen.

Ons afval is een belangrijke grondstof in de circulaire economie. Door ons huisvuil te scheiden kan een groot deel van ons afval worden hergebruikt. In Haarlem is het percentage gescheiden afval de afgelopen jaren gelukkig gestegen. Toch wordt helaas nog minder van de helft van het huishoudelijk afval in Haarlem gescheiden ingezameld (2019, Benchmarkafval/CBS). D66 vindt dat we stapsgewijs moeten toewerken naar 75% gescheiden afvalinzameling. De gemeente moet zorgen dat afval scheiden voor alle Haarlemmers makkelijk en vanzelfsprekend wordt.

Daarom maakt D66 de volgende keuzes:

- Nieuwbouwwoningen en nieuwe bedrijfspanden moeten voorzien worden van zonnepanelen, waarbij we geen genoegen nemen met één 'symboolpaneel'. We willen het maximale halen uit nieuwbouwdaken.
- We willen dat bewoners vanaf het eerste moment betrokken worden bij de zoektocht naar nieuwe locaties voor energieopwekking. Daarbij vertelt D66 altijd het eerlijke verhaal: er zullen stevige keuzes gemaakt moeten worden in de Omgevingsvisie. Energieopwekking kan op gespannen voet staan met andere functies, zoals recreatie en natuurwaarden. Uiteindelijk moet de overheid een knoop durven doorhakken, nadat alle belangen gehoord en gewogen zijn.
- Bij het plaatsen van zonnepanelen volgen we de Zonneladder van de Rijksoverheid. Dat betekent dat we vol inzetten op zonnepanelen op daken en gevels. Daarna geven we prioriteit aan de 'restruimte' op en rond infrastructuur. Pas als die opties verkend of benut zijn overwegen we panelen op natuurwater en in het groen.
- Haarlem moet ook ruimte bieden aan windenergie om jaarrond schone energie op te wekken. Binnen de zoekgebieden uit de Regionale EnergieStrategie kijken we of meer windmolens mogelijk zijn op Haarlems grondgebied. Bewoners moeten daarbij vanaf de eerste verkenningen betrokken worden.
- Groene energieopwekking moet zo veel mogelijk plaatsvinden vanuit lokaal eigendom, zodat Haarlemmers ook financieel meeprofiteren. Als in Haarlem nieuwe zonneparken of windmolens worden aangelegd is ons uitgangspunt dat minimaal 50% daarvan lokaal eigendom is.
- Afval scheiden moet makkelijker worden. Met op straat evenveel containers voor gescheiden afval als voor restafval. Op de restafvalcontainers moet informatie staan over welk afval gescheiden weggegooid kan worden, om mensen te helpen meer afval te scheiden.
- D66 wil dat de gemeente onderzoekt hoe ze inwoners het zo makkelijk mogelijk kan maken en positief kan motiveren om afval te verminderen en te scheiden. Mogelijke ideeën zijn bijvoorbeeld gamification of een positieve/negatieve heffing op elke afvalstroom (in plaats van de generieke afvalstoffenheffing).
- De gemeente moet samen optrekken met het bedrijfsleven om tot een duurzamere afvalketen te komen. Zoals bezorgdiensten van supermarkten nu al flessen met statiegeld innemen, kunnen pakketdiensten bijvoorbeeld lege kartonnen dozen terugnemen en recyclen.

III. D66 wil dat je lekker kunt sporten en ontspannen

❖ **Sporten en bewegen dicht bij huis.**

Bewegen is gezond. Niet alleen voor je lijf, ook voor je hoofd. Daarom vindt D66 het belangrijk dat iedereen vlak bij huis kan sporten. Op je eigen manier en wanneer het jou uitkomt. Zo zorgen we dat heel Haarlem in beweging kan komen, ook als je niet lid bent van een sportschool of sportclub. Sportplekken zijn ook plekken waar bewoners elkaar ontmoeten. Door daarin te investeren dragen we bij aan de sociale cohesie in onze buurten.

Dat betekent concreet:

- In iedere wijk moeten openbare sport-, beweeg- en speelplekken zijn, die ook 's avonds verlicht zijn. Met sportvoorzieningen voor jong en oud en voor mannen én vrouwen. Zoals fitnessstoestellen, sportveldjes en ruimte voor urban sports (skatebanen, bouldermuren, free running parcours, etc.). En speeltoestellen waarop kinderen met een handicap kunnen meespelen.
- We willen een proef starten met sportautomaten in parken, waar Haarlemmers sportmateriaal kunnen lenen. Dit naar voorbeeld van de gemeente 's-Hertogenbosch. D66 is ook voorstander van bedrijven en verenigingen die zelf sportvoorzieningen plaatsen in de openbare ruimte, zoals de boksakken of schaaktafels.
- D66 vindt dat er meer hardloop- en wandelroutes moeten worden uitgezet in de openbare ruimte, met stippen of paaltjes, zodat alle Haarlemmers vanuit hun voordeur kunnen sporten en bewegen.
- Sportparken moeten zo veel mogelijk openbaar toegankelijk zijn en een parkachtig karakter krijgen, met groen en speelvoorzieningen. Zodat alle Haarlemmers er gebruik van kunnen maken.

❖ **Het groen rond de stad beschermen en gebruiken.**

Het groen rondom de stad is waardevolle natuur, voor mens en dier. Het biedt Haarlemmers de ruimte om te ontspannen en te bewegen. Daarom vindt D66 dat het groen behouden moet blijven. De groene zoom rondom de stad mag niet volgebouwd worden.

Als we bouwen nabij bestaand groen, zorgen we dat het groen de wijken inkomt; met groene daken, groene gevels, natuurinclusieve bouw en natuurlijke een groene openbare ruimte. Zo ontstaat een stedelijk omgeving die niet alleen prettig om in te wonen, maar ook bijdraagt aan de biodiversiteit.

D66 ziet ook dat gebruik van de natuur om te recreëren kan bijdragen aan het behoud ervan. We kunnen de inkomsten inzetten voor het beheer van het groen. Recreatie laat meer mensen kennismaken met de pracht van de natuur. D66 is daarom voorstander van kleinschalige horeca, fiets- en wandelroutes, sportvoorzieningen en natuurlijke speelplekken in het groen.

Vanuit deze visie maakt D66 de volgende keuzes:

- We bouwen geen woningen of bedrijfsgebouwen in de groene zoom. Ruimte voor het toevoegen van woningen en voorzieningen vinden we door te verdichten en te transformeren in de bestaande stad.
- Dat betekent dat D66 ook ruimte ziet voor hoogbouw in Haarlem, zodat de natuur rondom de stad behouden blijft.
- Sommige ontwikkelzones in Haarlem grenzen aan waardevolle natuurgebieden en parken. Beheerders als Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten moeten bij de planuitwerking van deze zones betrokken worden, om de natuur de wijk in te brengen.
- Ongebruikt of laagwaardig groen binnen de bestaande stadscontouren moet verbeterd worden. Dit kan met natuurinclusieve bouwplannen; door het toelaten van kleinschalige bebouwing kunnen de kosten van groenverbetering en natuurversterking bij ontwikkelaars en bouwers worden gelegd.
- Er moet in groengebieden ruimte blijven voor kleinschalige voorzieningen die bijdragen aan recreatie en ontspanning, zodat het groen (beter) gebruikt kan worden.
- D66 kiest voor balans tussen rust en reuring: naast zones waar we voorzieningen en routes realiseren, moeten zones waar de rust en de ecologie centraal staan worden aangewezen en beschermd.

❖ **De kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde brengen.**

Als het aantal Haarlemmers groeit hebben we onze sportvelden, zwembaden en sporthallen hard nodig. En misschien nog wel belangrijker: de verenigingen die zorgen dat er dagelijks gesport kan worden en die daarnaast een belangrijke sociale en maatschappelijke functie hebben in de stad. In de coronatijd hebben we gezien hoe belangrijk het is dat deze sportvoorzieningen op orde zijn én beschikbaar zijn, zowel voor de fysieke gezondheid van Haarlemmers als voor onze mentale gesteldheid. We willen daarom dat deze faciliteiten zo efficiënt, intensief en duurzaam mogelijk gebruikt worden. D66 kiest voor kwaliteit en wil dus blijven investeren in bestaande sportlocaties.

Dat betekent het volgende:

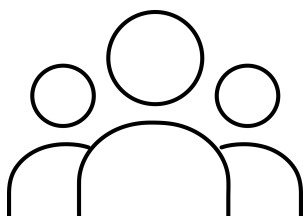
- D66 wil investeren in de kwaliteit van onze binnensportfaciliteiten, door afgeschreven faciliteiten versneld te vervangen. Daarbij moeten de zwembaden prioriteit krijgen.
- Er moet in samenwerking met sportverenigingen onderzocht worden waar we sportvelden kunnen uitbreiden, omdat intensiever gebruik niet altijd mogelijk is terwijl de sportvoorzieningen moeten meegroeien met de groei van de stad..
- Kunstgrasvelden zijn intensiever te gebruiken en soms een goed alternatief voor echt gras. D66 vindt dat bij aanleg van nieuwe kunstvelden altijd gebruik gemaakt moet worden van oplossingen zonder rubbergranulaat.

- Basisscholen en middelbare scholen moeten overdag gebruik kunnen maken van de sportvelden en sportaccommodaties, om te sporten en te spelen. Het liefst in samenwerking met de sportverenigingen. De gemeente moet deze partijen bij elkaar brengen.
- We vinden dat Haarlem moet focussen op een beperkt aantal sporten om daarin de topsport te faciliteren, bijvoorbeeld honkbal, vechtsport en volleybal. Voor de overige sporten kiezen we voor investeren in de breedtesport en de jeugd. Subsidies voor de breedtesport moeten dan ook behouden blijven zodat we verenigingen blijven ondersteunen.

Focus in de topsport,
investeren in de
breedtesport

4. IN HAARLEM LATEN WE NIEMAND VALLEN

D66 staat voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Juist als dat even lastig is, omdat je zorg nodig hebt, geen dak boven je hoofd hebt, schulden hebt of tijdelijk werkloos bent, moet de overheid voor je klaar staan. D66 gaat daarom voor een stad waarin we niemand laten vallen. We moeten de zorg versterken en oog blijven hebben voor groepen die onze hulp nodig hebben, waaronder jongeren die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Schuldhulpverlening is daarbij een belangrijk aandachtspunt om te voorkomen dat mensen na de coronacrisis dieper in de problemen komen. Daarbij gaan we altijd uit van de eigen kracht van mensen; niet betuttelen, maar mensen de kans en de ruimte geven om te herstellen of zichzelf te herpakken. En natuurlijk moet de overheid er ook zijn voor hen die blijvend steun nodig hebben.

I. D66 versterkt de zorg voor jong en oud

❖ **Meer aandacht voor preventie.**

Een ongezonde leefstijl door bijvoorbeeld roken, (te) weinig beweging en slechte voeding zorgt dat veel stadsgenoten korter leven, met meer ongezonde levensjaren. In een omgeving die niet uitnodigt tot bewegen of waar weinig gezond gegeten wordt, leren ook kinderen op jonge leeftijd ongezonde patronen aan. Daardoor is het lastiger om later een gezond leven te leven. Jong geleerd is immers oud gedaan.

D66 vindt daarom dat we er alles aan moeten doen om Haarlemmers goed te informeren en hulp laagdrempelig toegankelijk te maken. De sociaal-economische achtergrond en de omgeving waarin mensen wonen mag niet bepalend zijn voor de gezondheid. Gezondheidsachterstanden willen we breed aanpakken. Hierbij moet extra aandacht naar gebieden waar de opgaven groot zijn, zoals Meerwijk en Delftwijk. Het preventieakkoord Schalkwijk is een mooie stap in de goede richting.

Daarom moeten we aan de slag met preventieve zorg:

- De eerste 1.000 dagen van een kind zijn cruciaal voor de ontwikkeling, de gezondheid en het welzijn voor de rest van het leven. D66 wil ouders zo vroeg mogelijk ondersteunen en laagdrempelig hulp aanbieden bij problematiek. Zo voorkomen we zwaardere zorg en maken kinderen de best mogelijke start. Wat D66 betreft begint deze fase al bij preconceptiezorg en zetten we dit voort in preventieprogramma's waarbij GGD op regionale schaal samenwerkt met scholen, sportverenigingen en zorgverzekeraars.
- We zorgen dat de openbare ruimte zo wordt ingericht dat deze uitnodigt tot wandelen, fietsen, sporten en buitenspelen. Zodat alle Haarlemmers makkelijk in beweging kunnen komen.
- Plekken waar veel kinderen komen, zoals de omgeving van scholen, speelplekken en kinderboerderijen, worden rookvrij.
- Educatieve programma's voor gezond eten en drinken op scholen, peuterspeelzalen en kinderopvanglocaties moeten door de gemeente ondersteund worden.

- De gemeente moet binnen de eigen organisatie het goede voorbeeld geven met gezonde en duurzame voeding. Dus een gezonde kantine, gratis fruit op de werkplek en door bij catering uit te gaan van vegetarisch als standaard ("Carnivoor? Geef het door!").

❖ **Je eigen zorg kiezen in je eigen omgeving.**

Haarlemmers zouden vrij moeten zijn om zo veel als mogelijk zelf hun zorg te kiezen. Zo krijgen ze de zorg die zij nodig hebben en hebben aanbieders een prikkel om te presteren en innoveren. Vrijheid betekent ook dat je thuis kunt blijven wonen als je ouder wordt, zo lang je dat zelf wil. Om dat mogelijk te maken moeten we investeren in toekomstbestendige woningen en mantelzorgers ondersteunen.

Daar wil D66 mee aan de slag:

- We willen kijken naar mogelijkheden om zorgbudget vrij te maken om te investeren in bouwkundige aanpassingen, huisautomatisering (domotica) en E-health. Daarmee verbeteren we de zorg en zorgen we dat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.
- Ondersteuning van ouderen bij digitalisering moet laagdrempelig en in de eigen buurt worden aangeboden, zodat mensen mee kunnen blijven doen in onze digitale samenleving. Bijvoorbeeld via huizen van de wijk en bibliotheken.
- De gemeente moet mantelzorgers steviger ondersteunen, met in het bijzonder aandacht voor jonge mantelzorgers. D66 wil dat het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers zichtbaar, vindbaar en actueel is. Afgestemd op de lokale behoefte. Daarbij is het belangrijk dat er voldoende professionele ondersteuning en respijtzorg aangeboden wordt. We willen een pilot starten met logeerszorg, als tussenvorm tussen thuis en het verpleeghuis. Op die manier wordt de mantelzorger even ontzien.
- Haarlemmers die behoeftige ouderen, zoals hun eigen ouders, dagelijks willen ondersteunen moeten daarvoor letterlijk de ruimte krijgen. Bijvoorbeeld door het plaatsen van een tijdelijke ouderenwoning in de tuin, waarbij voor de duur van de tijdelijkheid afgeweken kan worden van de reguliere regelgeving.
- We willen dat professionals en andere Haarlemmers dementie beter gaan herkennen. Ook willen we aan de slag met ondersteuningsnetwerken, waarin professionals en vrijwilligers samenwerken.
- Coalitie Haarlem Ontmoet doet belangrijk werk. D66 wil dat deze coalitie bekender en laagdrempeliger wordt, om eenzaamheid onder alle Haarlemmers te bestrijden.

❖ **Betere samenwerking in de zorg en hulpverlening.**

De gemeente kreeg in 2015 een lading aan zorgtaken, met gebrekkige dossiers en te weinig geld, vanuit het Rijk. De afgelopen jaren is begrijpelijk hard ingezet op zorgcontinuïteit en te weinig op de samenhang in het sociaal domein en de samenwerking tussen het forse aantal zorgaanbieders. Ondertussen lopen de kosten voor de jeugdzorg en de Wmo jaarlijks op terwijl onduidelijk is of de kwaliteit van de zorg ook toeneemt.

De gemeente slaagt er nu nog onvoldoende in om grip te krijgen op de kwaliteit, omvang en kosten in de jeugdzorg en de Wmo. Het mag ook niet zo zijn dat dit alleen een probleem

van de gemeente is. Het is een maatschappelijk probleem waarbij gemeente en zorgaanbieders moeten samenwerken om maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden en zorgbehoevende mensen zo goed mogelijk te helpen. Natuurlijk gaan er ook zaken goed in de hulpverlening, maar verandering is hard nodig!

Beter samenwerken
in de zorg

In het verleden was er een reëel risico dat meerdere hulpverleners onafhankelijk van elkaar met hetzelfde gezin bezig waren. Dat mag niet meer gebeuren. D66 vindt het belangrijk dat hulpverleners gecoördineerd samenwerken. We juichen het toe dat er al stappen zijn gezet bij de ontschotting, maar het sociale domein is nog steeds versnipperd. Dat moet beter.

Om effectiever zorg te kunnen bieden vindt D66 het ook belangrijk dat we blijven investeren in de Sociaal Wijkteams en Centra Jeugd en Gezin (CJG). Zij kunnen hulpvragen vroeg signaleren, ze bouwen netwerken en helpen Haarlemmers die anders onzichtbaar blijven. Hiervoor is een duidelijke opdracht en goede aansturing vanuit de gemeente nodig. Nieuwe taken dienen getemporiseerd te worden en er moet gezamenlijk gestuurd worden vanuit het college. Waar mogelijk moeten de teams geïntegreerd worden.

De beste oplossingen voor bewoners komen van professionals die de ruimte krijgen en niet worden lastiggevalen belemmerd door onnodige administratieve lasten. Daarom wil D66 de regeldruk zo beperkt mogelijk houden; we denken vanuit bewoners en niet vanuit beleid.

Dat betekent concreet:

- De gemeente moet conform onze motie werken volgens het 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur-principe. Bij deze aanpak staan de ontwikkeling en de kansen van Haarlemmers centraal en niet het bestraffen van mensen die een administratieve fout maken.
- Zorgaanbieders en zelforganisaties die actief zijn in de wijken moeten altijd betrokken worden bij het opstellen, implementeren en evalueren van gemeentelijk beleid.
- Waar nodig moeten we prioriteren in de zorgverlening; voor wie de nood het hoogst is (voorbij de crisisdienst) moet de gemeente afspraken maken met hulpverleners die passende noodplekken kunnen bieden.
- Sociaal Wijkteams, CJG, ziekenhuizen, scholen, huisartsen en GGZ moeten elkaar beter weten te vinden. Die bredere samenwerking moet vervolgens uitgebreid worden naar de schuldhulpverlening, woningcorporaties, politie en zorgverzekeraars.
- De Sociaal Wijkteams en CJG moeten nog bekender en beter aanspreekbaar worden. Ze moeten letterlijk zichtbaar zijn in de wijk en een goede afspiegeling zijn van de buurten waarin ze werken. D66 vindt het belangrijk dat medewerkers vrijheid krijgen om naar eigen inzicht hun werk vorm te geven, zij kennen hun wijk immers het best. Tegelijkertijd moet de gemeente wel een heldere opdracht meegeven aan de Sociaal Wijkteams, met eenduidige sturing.

- Uiteraard moet de privacy in de hulpverlening bewaakt worden, zodat iedereen kan rekenen op een vertrouwelijke behandeling. De gemeente moet hier oog voor hebben bij het contracteren van zorgverleners.

II. D66 helpt mensen die het moeilijk hebben

❖ In Haarlem hoeft je niet op straat te slapen.

Nog te veel jongeren en gezinnen komen door een veelvoud aan problemen op straat terecht. D66 wil meer inzetten op preventie en het voorkomen van huisuitzettingen. Door vroege schuldsignalering en de juiste begeleiding voor jongeren kan escalatie worden voorkomen.

Ook zien we dat er meer woningen nodig zijn voor kwetsbare Haarlemmers, zodat zij niet op de straat aangewezen zijn. Veel wachtlijsten in de jeugdzorg hebben een relatie met het tekort aan woonruimte voor kwetsbare jongeren. D66 kiest voor creatieve oplossingen om deze groep onderdak te bieden.

Om dat te bereiken zijn maatregelen nodig:

- Het beleid is er momenteel op gericht verschillende typen voorzieningen te realiseren om uitstroom uit de maatschappelijke opvang te bevorderen. Denk aan eigenstandige sociale huurwoningen, contingentregelingen, beschermd wonen, tussenvoorzieningen. Deze lijn dient voortgezet te worden in de komende periode.
- D66 wil samen met omliggende regio's een plan maken voor mensen die vanuit andere regio's naar Haarlem komen voor hulpverlening, maar hier niet kunnen doorstromen naar een woning omdat ze geen binding met Haarlem hebben. Dit moeten we samen oplossen.
- In Haarlem hebben we inwoners die het best geholpen zijn met specifieke voorzieningen, zoals de DomusPlus en Skaeve Huse. Ondanks de constatering dat de ideale locatie hiervoor niet bestaat, zet D66 zich volledig in om beide woonvoorzieningen komende periode te realiseren.
- Dakloze jeugdigen en gezinnen met kinderen moeten prioriteit krijgen in de ondersteuning, met als uitgangspunt: geen kind op straat.
- D66 wil extra aandacht voor hulp bij schulden die belemmeren dat mensen vanuit de maatschappelijke opvang of beschermd wonen doorstromen naar zelfstandig wonen. Schulden moeten geen blokkade zijn op weg naar zelfstandigheid.
- Kwetsbare mensen moeten zo veel mogelijk opgevangen worden in hun eigen huis in plaats van bij de crisisopvang. Professionals moeten daarbij de ruimte krijgen om maatwerk te leveren.
- Daklozen die ondanks alle maatregelen en voorzieningen op straat slapen mogen geen 'buitenslaapboete' krijgen. Die boetes leiden namelijk tot nieuwe schulden en daarmee tot een stapeling van problemen.
- D66 heeft ook oog voor de overlast en zorgen die leven in de stad. We vinden het belangrijk dat de gemeente bij klachten of zorgen in gesprek gaat met omwonenden en zoeken altijd naar passende maatregelen om eventuele veiligheidsproblematiek weg te nemen.

❖ **Haarlemse jongeren helpen we bij een goede start in het leven**

D66 heeft in 2020 per motie gevraagd om samen met de gemeenten in de regio te komen met een geïntegreerde aanpak voor de jeugdzorg. Dat is hard nodig om de achterstanden in de jeugdzorg te beperken en te voorkomen dat de zorg onbetaalbaar en onbeheersbaar wordt. D66 wil met deze aanpak nadrukkelijk in gaan op preventie, een eenduidige in- en uitstroom van kinderen en jongeren binnen de jeugdhulp, met meer inzicht in de resultaten.

D66 steunt dan ook de lijn van de regionale visie op jeugdhulp, waarbij wordt ingezet op preventie en normaliseren. Ook wil D66 stevig inzetten op de kwaliteit en de effectiviteit van de geleverde zorg en daarmee dus ook de uitstroom van kinderen uit de jeugdzorgcarousel.

Uiteraard moet er voldoende aandacht blijven voor gezinshulp; een goede start van het leven begint immers met een veilige basis. Daarom is een stabiele thuissituatie voor alle kinderen en jongeren voor D66 een prioriteit. Gezinshulp moet laagdrempelig beschikbaar zijn, waarbij we kritisch moeten kijken wat nodig is; zo licht als het kan en zo zwaar als het moet.

D66 zet daarnaast in op jongerenwerk en naschoolse jeugdactiviteiten. Dit is een laagdrempelige manier om kinderen en jongeren te helpen met hun algemene ontwikkeling en veilig te laten opgroeien in de stad. Jeugd- en jongerenwerk heeft een goede preventieve werking. Het kan problemen op school en thuis voorkomen en de horizon van jongeren verbreden.

Daarom kiezen we voor:

- Investeren in jongerenwerk en naschoolse jeugdactiviteiten. Daarbij moet expliciet aandacht zijn voor het weerbaar maken van jongeren, om te voorkomen dat ze vallen voor de verleiding van het snelle, criminele geld. Jongeren moeten weer wat te verliezen hebben en perspectief worden geboden.
- Het versterken van de samenwerking tussen gemeente, scholen en zorgverleners, zodat ook vanuit het onderwijs direct vragen kunnen worden gesteld, meldingen kunnen worden gemaakt en er goed wordt teruggekoppeld.
- Blijvende aandacht voor het voorkomen van ongewenste zwangerschappen, via programma's als 'Nu niet zwanger'. Daarmee hebben vrouwen in kwetsbare posities toegang tot gratis anticonceptie en hulpverlening.
- Blijvende aandacht voor de ondersteuning van zwangere vrouwen en aanstaande vaders in kwetsbare posities. In samenwerking met verloskundigen en consultatiebureaus, om daarmee de kansen voor de ouders en het kind te vergroten.

- Een goede samenwerking tussen gemeente en pleegouders, zodat we kwaliteit kunnen borgen en de capaciteit van de pleegzorg vergroten.
- Een goede beschikbaarheid van de GGZ voor volwassenen. Dit speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van crises in de thuissituatie van kinderen door ouders te wijzen op hulp, en door op tijd te melden wanneer er zorgen zijn of ouders in staat zijn om hun kinderen veilig te laten opgroeien.
- De ondersteuning die beschikbaar is voor jongeren onder de achttien moet indien nodig verlengd kunnen worden na hun achttiende verjaardag, om een gat in de zorgverlening te voorkomen. D66 pleit hier voor ruimte voor maatwerk.
- Extra aandacht voor de kwaliteit en de toegankelijkheid van de Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (JGGZ), kinder- en jeugdpsychiatrie, en het terugdringen van wachtlijsten. Daarbij hoort ook een betere samenwerking tussen de JGGZ, specialistische hulp in de regio, buurtteams, huisartsen en scholen.

❖ **Steun voor Haarlemmers voor wie meedoen soms lastig is.**

Voor sommige mensen is onze snelle, gedigitaliseerde samenleving ingewikkeld. Bijvoorbeeld voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Het kan lastig zijn om te begrijpen wat er gebeurt, om plannen te maken en afspraken na te komen. Deze mensen worden vaak niet als mensen met een verstandelijke beperking erkend. D66 wil meer aandacht voor deze groep, zodat ze niet buiten de boot vallen.

Ook zijn er nog altijd Haarlemmers die problemen hebben met lezen en schrijven en daarom moeilijk mee kunnen doen. De gemeente moet zich blijven inzetten om anaflabetisme tegen te gaan en ondersteuning te bieden waar nodig, zodat ook zij volwaardig kunnen meedoen en regie houden over hun eigen leven.

Hier moeten we mee aan de slag:

- Gemeente en uitvoeringsorganisaties moeten meer kennis opdoen over mensen met een licht verstandelijke beperking en hoe we deze groep beter kunnen signaleren, om ze te helpen waar nodig.
- Mensen met een anafalbetisme moeten ondersteund en aangemoedigd worden om te leren lezen en schrijven, vanuit een positieve benadering: het is nooit te laat om nieuwe vaardigheden op te doen. De overheid moet iedereen die dat wil helpen om een leven lang te leren.
- Mensen met een licht verstandelijke beperking moeten zelfstandig mee kunnen doen aan de samenleving, zodat ze zelf keuzes kunnen maken. Bijvoorbeeld door ze extra uitleg, ruimte en tijd te bieden bij loketten en instanties.
- De communicatie vanuit de gemeente moet zo kort en simpel mogelijk zijn. Geen ingewikkelde bewonersbrieven met moeilijke woorden dus, maar in heldere taal aangeven wat er aan de hand is en welke actie iemand kan of moet ondernemen.

III. D66 gelooft in ieders eigen kracht

❖ **We verbeteren de Haarlemse schuldhulpverlening.**

Als D66 willen we dat mensen snel op hun eigen benen staan en dat zij kunnen werken aan toekomstperspectief. Schuldhulpverlening is hierbij van groot belang. Zeker in de nasleep van de coronatijd is het belangrijk om de schuldhulpverlening te versterken zodat voorkomen wordt dat mensen met schulden verder in de problemen raken.

D66 vindt dat we hiermee aan de slag moeten:

- D66 vindt dat Haarlem moet kunnen voldoen aan de grote vraag naar schuldhulpverlening. Er moet worden ingeschat welk budget en welke capaciteit de komende tijd noodzakelijk is en er moet een plan worden opgesteld om dit zo snel mogelijk in te regelen.
- We willen grote schulden voorkomen voor Haarlemmers die aantoonbaar hun financiën niet zelf kunnen regelen te helpen, door de vaste lasten direct van hun uitkering af te trekken. Hierbij is het van groot belang dat de privacy van betrokkenen wordt gewaarborgd.
- Daarnaast moet de gemeente laagdrempelige financiële inloopspreekuren organiseren, waarin mensen in een vroeg stadium geholpen kunnen worden zodat schulden en boetes worden voorkomen.
- Tenslotte wil D66 de inkomenstoets voor bewindvoering en/of mentorschap veranderen in een toets van besteedbaar inkomen. Als het besteedbaar inkomen beneden een bepaald niveau is, dan vergoedt de gemeente de kosten die hiervoor gemaakt worden, om de drempel naar hulp te verlagen.

❖ **In Haarlem worden minimavoorzieningen optimaal benut.**

Op dit moment heeft Haarlem veel voorzieningen voor minima. D66 vindt het belangrijk dat deze voorzieningen laagdrempelig beschikbaar zijn en aansluiten op de wensen van deze Haarlemmers, waarbij we tegelijkertijd oog houden voor de proportionaliteit van deze voorzieningen; alleen mensen die echt ondersteuning nodig hebben, moeten passende ondersteuning krijgen. D66 is geen voorstander van het uitbreiden van minimavoorzieningen of het aanwijzen van specifieke doelgroepen, omdat een veelheid aan regelingen ook een drempel kan zijn om (meer) te gaan werken.

Daarom willen we actie ondernemen:

- D66 wil starten met het in kaart brengen van de huidige voorzieningen en onderzoeken in hoeverre deze op de vraag aansluiten. Gesprekken met de doelgroep moeten daarvoor de basis zijn, waarbij de gemeente zich inzet om alle (potentiële) gebruikers van minimavoorzieningen te bereiken en te bevragen. Gaten in de regelingen moeten worden opgevuld, voorzieningen waar weinig behoefte aan is kunnen worden geschrapt.
- Vervolgens moet de manier van aanbieden verbeterd worden. Informatie kan korter, duidelijker en overzichtelijker op de website gezet worden. We blijven zoeken naar de meest effectieve en doeltreffende manier om deze voorzieningen aan te bieden en onder de aandacht te brengen, ook als dat buiten de gebaande paden ligt.

- Hierbij geeft D66 prioriteit aan voorzieningen voor de jeugd en het tegengaan van jeugdarmoede. Ieder kind heeft recht op een goede fiets, sportspullen en een computer voor schoolwerk. Ook als de ouders deze hulp niet op eigen initiatief aanvragen moeten we zorgen dat kinderen geholpen worden.

❖ **Haarlem als koploper bij reïntegratie naar werk.**

Het hebben van werk is van grote waarde. Niet alleen financieel, maar ook in andere opzichten: werk zorgt voor ontmoetingen, voor een nuttige invulling van tijd en voor een gevoel van eigenwaarde. Daarnaast neemt het kosten weg voor de samenleving als geheel.

D66 vindt dat het vinden van werk in de eerste plaats een verantwoordelijkheid is van de bewoners zelf. De gemeente kan echter wel hulp en ondersteuning bieden bij het scheppen van voorwaarden voor succesvolle re-integratie op de arbeidsmarkt. De komende jaren zullen we hier opnieuw op inzetten, vanuit ons vertrouwen in de eigen kracht van mensen.

Daarom maakt D66 de volgende keuzes:

- We vinden dat Haarlem, als ondernemende gemeente, mensen met een uitkering moet helpen om als zelfstandig ondernemer een eigen bedrijf te starten als ze die ambitie hebben; loondienst is niet de enige weg uit een uitkering.
- We vinden dat een-op-een begeleiding van moeilijk bemiddelbare werkzoekenden mogelijk moet zijn, met creatieve inzet van bij- en omscholing en flexibele inzet binnen de arbeidsmarkt.
- We willen daarnaast ook experimenteren met het eerder benaderen van burgers om hen te helpen met re-integreren, met behulp van opleiding of netwerk. Hierdoor voorkom je een langdurige afstand tot de arbeidsmarkt; eerste ervaringen laten zien dat het interessant is om deze aanpak verder uit te bouwen.

5. IN HAARLEM ZIJN WE VEILIG EN VRIJ

Leven in vrijheid begint met veiligheid. D66 wil dat iedereen in Haarlem zich veilig voelt om zichzelf te zijn en zichzelf te uiten. Iedereen moet veilig over straat kunnen, hand in hand of juist alleen. Daar blijven we ons voor inzetten, waarbij we ook oog hebben voor de online veiligheid van Haarlemmers.

Bij vrijheid hoort een overheid die open en betrouwbaar is. De gemeente moet oog hebben voor mensen, niet alleen voor de regels. Met dienstverlening die snel en simpel geregeld is. Een inclusieve en diverse organisatie is daarbij een randvoorwaarde, om blinde vlekken te voorkomen en te zorgen dat de overheid niemand uitsluit.

Een vrije stad is ook een stad waarin het culturele leven bloeit. D66 kiest ervoor om van Haarlem weer een echte cultuurstad te maken, waarbij we onze grote instellingen waarderen, maar vooral meer ruimte willen bieden aan kleine organisaties en nieuwe initiatieven.

I. D66 zorgt voor orde en (cyber)veiligheid

❖ **Vrijheid begint bij een veilig thuis.**

Huiselijk geweld is de meest voorkomende vorm van geweld. Dit heeft grote impact op het leven van slachtoffers en daders. Gevolgen die een leven lang worden gevoeld. Omdat je pas vrij bent als je veilig bent in je eigen huis, vindt D66 dat er meer aandacht moet zijn voor het voorkomen van huiselijk geweld en het ondersteunen van slachtoffers, zodat zij een nieuw leven kunnen opbouwen.

D66 kijkt als volgt naar deze opgave:

- Het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling moet prioriteit behouden. Daarom moeten programma's als 'Geweld hoort nergens thuis' worden voortgezet. Herkennen en erkennen door zowel professionals als burgers is de basis voor een succesvolle aanpak.
- De gemeenteraad moet erop toezien dat Veilig Thuis de doelstellingen haalt en het college tijdig wijzen op haar verantwoordelijkheid om huiselijk geweld aan te pakken en te voorkomen. D66 wil zich daar in het bijzonder voor inzetten.
- De gemeente moet actiever optreden tegen traditionele praktijken die vrouwen en meisjes beperken of beschadigen. Helaas komt dit ook in Haarlem nog steeds voor. Denk aan eergerelateerd geweld, gedwongen huwelijken, meisjesbesnijdenis en gedwongen achterlating in het buitenland. In het verleden zijn goede resultaten bereikt met een ketenaanpak waarin politie, GGD, zelforganisaties en wijkteams samenwerken. D66 ziet daarin de sleutel tot succes. Ook hier is inzetten op preventie essentieel, via gesprekken in gemeenschappen in samenwerking met lokale (vrouwen)organisaties.

❖ Een veilige omgeving voor iedereen, ook online.

Een veilige woonomgeving is een leefbare woonomgeving. Dat betekent dat we criminaliteit moeten voorkomen en stevig moeten aanpakken wanneer het voor onveiligheid of onrust in onze buurten zorgt. Iedereen moet zich vrij voelen om de straat op te gaan, zonder angst. Daar zet D66 zich voor in, waarbij we telkens de balans zoeken tussen enerzijds preventie en hulp en anderzijds het aanpakken van strafbare feiten. Omdat een steeds groter deel van ons leven zich ook online afspeelt vindt D66 dat er op gemeentelijk niveau meer aandacht moet zijn voor online veiligheid, waaronder het tegengaan van internetcriminaliteit, bedreigingen, haatzaaien en pesten.

D66 maakt daarin de volgende keuzes:

- Op basisscholen en middelbare scholen moet structureel les gegeven worden over online veiligheid. De gemeente moet met de scholen in gesprek om te kijken hoe dit het best kan worden vormgegeven. Ook moeten scholen oog hebben voor (het voorkomen van) cyberpesten, polarisering en online haatzaaien.
- De gemeente moet samen met de politie en zelforganisaties programma's aanbieden om groepen die kwetsbaar zijn voor cybercrime, zoals ouderen, weerbaar te maken tegen digitale oplichting. Bijvoorbeeld met online advertenties, offline campagnes en voorlichting via bibliotheken en zorgcomplexen.
- Uiteraard moet ook de cyber security van de gemeente zelf op orde zijn. Het moet binnen onze gemeente mogelijk zijn om op verantwoorde wijze veiligheidslekken te melden. De gemeente moet daarom het Responsible Disclosure beleid actueel houden en actief uitdragen. Daarbij moeten er heldere afspraken zijn over hoe deze veiligheidslekken opgelost worden.
- Om te zorgen voor een veilige en leefbare woonomgeving zoekt D66 naar creatieve oplossingen. De fysieke omgeving doet veel met de veiligheidsbeleving van bewoners. Door te werken aan een aantrekkelijke en overzichtelijk straatbeeld willen we gedrag positief beïnvloeden en (gevoel van) onveiligheid zoveel mogelijk wegnemen. Maar D66 ziet ook dat handhaving en inzet van politie nodig is om criminaliteit in onze Spaarnestad in te dammen. In de gemeenteraad blijven we de burgemeester dan ook controleren en aanspreken op een passende en gerichte inzet.
- Georganiseerde misdaad hoort niet thuis in Haarlem. Kleine vergrijpen kunnen grote gevolgen hebben omdat criminele netwerken in stand worden gehouden. D66 prijst de huidige aanpak maar wil ook investeren in de weerbaarheid van ondernemers, burgers en de lokale overheid om de gelegenheid en aantrekkelijkheid van deelname aan criminele activiteiten te verminderen.
- We zien dat de drugsoverlast de laatste jaren is toegenomen. De aanpak van drugscriminaliteit is complex en overstijgt de gemeentegrenzen, maar heeft wel weerslag op onze jongeren en de veiligheidsbeleving in onze stad. D66 vindt dat voor de handel in drugs geen plaats is in de openbare ruimte en dat politie, gemeente en andere partners hier prioriteit aan moet geven.

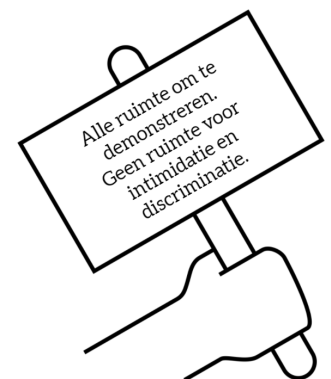
- Cameratoezicht kan soms helpen om de leefbaarheid te verbeteren. D66 is echter alleen voorstander van functioneel cameratoezicht. Het doel, de noodzaak en de termijn van het cameratoezicht moeten vooraf worden verantwoord.
- Overlast in de woonomgeving moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Maar in een stad waar wordt geleefd is het onvermijdelijk dat mensen elkaar zien en horen en soms botst dat. Wat de één als overlast ervaart, is voor de ander immers geen probleem. D66 wil iedereen de ruimte geven om zijn eigen leven vorm te geven. Daarom zoeken we eerst naar oplossingen waar alle partijen mee kunnen leven, via een goed gesprek of de inzet van hulpverlening, voordat extra regelgeving of handhaving wordt ingezet.

❖ **Respect voor elkaar en voor het gezag.**

Alleen als we respect hebben voor elkaar, kan iedereen in vrijheid leven. Daarom vindt D66 het belangrijk dat we respectvol met elkaar omgaan; als Haarlemmers onderling, maar natuurlijk ook als overheid richting de burgers. D66 vindt het daarom belangrijk dat er in Haarlem ruimte is voor de vrijheid van meningsuiting, dat veiligheidsmaatregelen niet leiden tot repressie en dat we als overheid nooit discrimineren. De overheid heeft een belangrijke voorbeeldfunctie om uit te dragen dat Haarlem een stad is waarin we in vrijheid samenleven.

Daarom maken we de volgende keuzes:

- Bij nieuwe regelgeving moet oog zijn voor de handhaafbaarheid; D66 is geen voorstander van regels die we niet kunnen handhaven omdat de capaciteit ontbreekt of de handhaving te complex is. Dat leidt namelijk tot onnodige bureaucratie en Haarlemmers verliezen zo het vertrouwen in de overheid.
- Bij nieuwe veiligheidsmaatregelen moet altijd aangetoond worden dat de proportionaliteit en het voorkomen van misbruik geborgd is. D66 vindt dat de raad hier scherp op moet zijn vanuit haar controlerende taak; zo heeft D66 in de vorige periode erop aangedrongen dat Haarlem niet deelneemt aan de pilot met wapenstokken voor BOA's.
- De gemeente, de politie en andere overheidsinstanties mogen vanzelfsprekend nooit discrimineren. Omdat vooroordelen vaak onbewust een rol spelen, moet de overheid discriminatie actief tegengaan. Door het (bij)scholen van personeel, maar ook door ruimte te bieden aan een open en eerlijk gesprek over deze lastige materie, zonder mensen te veroordelen.
- Bij de invoer van nieuwe maatregelen moet altijd inzichtelijk gemaakt worden hoe hierbij discriminatie of etnisch profileren voorkomen wordt. Dat geldt ook voor de inzet van algoritmes in het werk van de overheid. D66 wil dat de gemeente transparant is over het gebruik van algoritmes, over de mogelijke risico's van die algoritmes en dit publiceert in een openbaar toegankelijk algoritmeregister. Er is altijd een menselijke toets nodig bij beslissingen die ingrijpend zijn voor inwoners als deze gebaseerd zijn op algoritmes.
- D66 vindt dat iedereen zich moet kunnen uitspreken. We zullen ons altijd hard maken voor het recht om te

demonstreren. De vrijheid van de één mag echter niet ten koste gaan van de vrijheid van de ander. Daarom mag er bij demonstraties nooit sprake zijn van bedreiging, discriminerende uitingen of geweld. D66 blijft er dan ook scherp op dat de intimidatie van vrouwen bij de abortuskliniek wordt voorkomen.

II. D66 houdt de gemeente betrouwbaar en financieel gezond.

❖ Een inclusieve stad vanuit een inclusieve organisatie.

D66 staat voor gelijkwaardigheid en de vrijheid om jezelf te zijn. We willen dat Haarlem een stad is waarin iedereen vrij is om zichzelf te zijn en te uiten. Dat begint met een gemeentelijke organisatie die diversiteit omarmt en actief inzet op een ambtelijk apparaat waarin iedereen welkom is. Een diverse organisatie is namelijk de basis voor inclusief beleid; beleid waarin ieders belangen worden meegewogen, zonder groepen uit te sluiten en zonder blinde vlekken.

Van daaruit moet de gemeente ook buiten de eigen organisatie diversiteit en inclusie bevorderen en discriminatie tegengaan. Voor een stad waarin iedereen de vrijheid heeft om zijn eigen keuzes te maken. Daarbij blijft D66 zich inzetten om de rechten en de vrijheden van de LHBTIQ+ gemeenschap te beschermen, omdat we zien dat dat ook vandaag de dag nog hard nodig is.

Daarom kiest D66 voor diversiteit en inclusiviteit:

- De gemeentelijke organisatie moet diverser worden, in de meest brede zin van het woord, zeker op managementniveau. Om dat te bereiken vindt D66 dat bij werving en selectie actiever gezocht moet worden naar kandidaten van bi-culturele afkomst, mensen met een handicap en vrouwen. Dat betekent zoeken naar talent buiten de vertrouwde netwerken en buiten de gebaande paden.
- Als quota tijdelijk nodig blijken om de bestaande patronen binnen de gemeente te doorbreken en meer diversiteit te creëren, is D66 daar voorstander van. Diversiteit is namelijk niet vrijblijvend, maar onmisbaar voor een inclusieve, open en betrouwbare overheid.
- Diversiteit gaat uiteindelijk niet over percentages en aantallen, maar over gedrag, omgangsvormen en bedrijfscultuur: iedereen moet zich welkom voelen om bij de gemeente te werken. Ongeacht wie je bent, waar je in gelooft of van wie je houdt. Daarom wil D66 dat er binnen de organisatie tijd en geld geoormerkt wordt voor scholing en gesprekken over dit thema.
- Als stad moeten we actief blijven uitdragen dat iedereen welkom is om zichzelf te zijn, ongeacht geaardheid of gender. Daarbij hoort zero tolerance voor discriminatie en racisme. D66 vindt dat de gemeente organisaties waar zij mee samenwerkt moet simuleren om divers en inclusief te zijn en de samenwerking moet stoppen als blijkt dat er structureel sprake is van uitsluiting of racisme. Bijvoorbeeld door overeenkomsten of subsidies stop te zetten.
- Anti-homogeweld is ontoelaatbaar. Geweld tegen de LHBTIQ+ gemeenschap moet daarom gemonitord, voorkomen en aangepakt worden. D66 vindt het essentieel dat meldingen proactief worden opgepakt en afgehandeld; melden mag nooit zinloos

zijn. De Anti Discriminatie Voorziening moet voldoende mensen en middelen krijgen om hun goede werk te blijven doen.

- Vanuit preventie wil D66 aan de slag met programma's die zich richten op homo-acceptatie binnen migrantengroepen. Daarnaast moet het college met schoolbesturen in gesprek over inclusie en LHBTIQ+ emancipatie in het onderwijs; ook scholen die gestoeld zijn op een religieuze overtuiging moeten openheid, gelijkheid en emancipatie onderdeel maken van het lesprogramma.
- Om het beleid van de gemeente op alle thema's inclusiever te maken moeten belangenvertegenwoordigers, zelforganisaties en ervaringsdeskundigen structureel betrokken worden bij het maken van beleid, de implementatie en de evaluatie.

❖ **Dienstverlening eenvoudig en goed geregeld.**

De gemeente werkt in dienst van de bewoners en ondernemers. Daarom moet iedereen laagdrempelig in contact kunnen komen met de gemeente. Zonder onnodig papierwerk of ellenlange keuzemenu's aan de telefoon. De gemeente moet kortom geen anoniem overheidsinstituut zijn, maar een organisatie die oog heeft voor de menselijke maat en wat er speelt in de stad. Dat betekent ook dat de gemeente draait op de kennis en passie van betrokken ambtenaren, niet op inhuurkrachten en adviesbureaus.

D66 ziet dit als volgt:

- We zijn voorstander van een nieuwe gemeentewebsite, waarbij stukken beter vindbaar zijn. Deze website en alle hierop gepubliceerde documenten moeten goed toegankelijk voor blinden en slechtzienden.
- Mijn Haarlem is één online plek voor al je contacten met de gemeente. Deze service moet worden doorontwikkeld zodat je hier eenvoudig digitaal al je meldingen kan doen, vergunningaanvragen kunt volgen en alle correspondentie met de gemeente kunt terugvinden.
- Externe inhuur moet worden teruggedrongen. Betrokken en ervaren ambtenaren zijn de kracht van de gemeente. Die kun je niet vervangen door het steeds opnieuw invliegen van ingehuurd personeel.
- D66 wil de kennis en ervaring uit de stad gebruiken om de kennis en kunde van ambtenaren uit te breiden en aan te vullen. Bijvoorbeeld door het organiseren van masterclasses met ervaringsdeskundigen en experts uit de stad.

❖ **Verstandige uitgaven en slim samenwerken.**

Haarlem heeft een hoge schuldenlast, maar tegelijkertijd moet er ook flink in de stad geïnvesteerd worden. D66 staat voor een solide balans tussen investeren en tegelijkertijd het huishoudboekje op orde houden. Daarom zullen we ook in de komende periode weer stevige keuzes moeten maken. Daarbij ziet D66 onderwijs, (jeugd)zorg, gezondheid, veiligheid, verduurzaming en het behoud van een leefbare openbare ruimte met voldoende groen als de absolute kerntaken van de gemeente.

D66 wil ook dat de stad voor iedereen betaalbaar blijft, zeker ook voor middeninkomens. Haarlem zit relatief hoog in de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) in vergelijking met andere steden. We vinden daarom dat we verdere stijging van die lasten moeten beperken.

Samenwerken in de regio kan een goede manier zijn om de uitvoeringskosten te verlagen en onderling kennis te delen. Voor D66 is het denken en handelen op regionaal niveau dan ook vanzelfsprekend. We staan daarom open voor samenwerking. Dit mag echter niet leiden tot extra lasten voor de Haarlemmer. Ook vindt D66 het belangrijk dat de lokale democratie op orde blijft: samenwerking mag er niet toe leiden dat de gemeenteraad haar controlerende taken niet kan uitoefenen.

Reserves herstellen na de coronacrisis

Concreet betekent dat het volgende:

- Onze gemeentelijke reserves zijn er om klappen op te vangen en moeten na de coronacrisis weer op peil worden gebracht. De rentestand staat nu laag, maar dat mag geen reden zijn om veel schulden te maken.
- Het totaal aan woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) dient in lijn gebracht te worden met het gemiddelde van vergelijkbare, middelgrote steden. D66 kiest er voor om deze lasten niet verder te laten stijgen dan de inflatie rechtvaardigt, totdat dat punt bereikt is.
- Haarlem moet doorgaan met het verkopen van niet-strategisch vastgoed. Het geld dat hiermee wordt verdiend kan worden gebruikt om het overige gemeentelijk vastgoed te verduurzamen.
- De ambtelijke fusie van de gemeente Haarlem en gemeente Zandvoort mag worden voortgezet, maar dit mag niet leiden tot extra kosten voor de Haarlemse inwoners en ondernemers.
- Bij het aangaan van nieuwe gemeenschappelijke regelingen moet de democratische legitimiteit worden gewaarborgd. Gemeenteraden moeten zowel hun kaderstellende als hun controlerende rol ten aanzien van een gemeenschappelijke regeling goed kunnen vervullen.

III. D66 stimuleert een meer divers cultuuraanbod

❖ **We maken van Haarlem een echte cultuurstad.**

Stimuleren van cultuur is belangrijk en vraagt om samenwerking tussen de verschillende partners in de stad. D66 ziet graag dat onze eigen cultuurdragers zich kunnen laten zien en horen. We roepen onze grote instellingen dan ook actief op om lokale cultuur zichtbaar te maken. De Popschool op het Slachthuisterrein en de oefenruimtes in de Drijfriemenfabriek zijn daarin van groot belang. Ook Hart en iets kleiner, de Wereldmuziekschool, maken kennismaken met cultuur en muziek laagdrempelig. Deze organisaties dienen toegankelijk te zijn voor alle Haarlemmers. Daar blijft D66 zich voor inzetten.

Daarom maakt D66 de volgende keuzes:

- De gemeente moet lokale cultuur stimuleren door zichtbaarheid te vergroten.
- De gemeente moet met een plan van aanpak komen om de totale hoeveelheid te beheren kunstwerken in de collectie terug te brengen.
- We willen huisvestingskosten scheiden van exploitatiebijdragen, voor een transparanter cultuurbeleid.
- Als D66 vinden we het belangrijk dat we hierbij binnen de bestaande cultuurbegroting blijven en de investeringen optimaliseren.

❖ **Ruimte voor nieuwe initiatieven en creativiteit.**

De Haarlemse nachtcultuur kan wel wat energie gebruiken. D66 blijft voorstander van experimenten met ruimere openingstijden van de uitgaansgelegenheden. Door slimme afspraken met ondernemers en onze partners kunnen we overlast verder beperken. De manier waarop jongeren cultuur consumeren verschilt sterk van het aanbod in de stad. Daarom kiest D66 Haarlem ervoor om meer ruimte te maken voor festivals, broedplaatsen en een 24-uurslocatie om ook de jongeren doelgroep te bereiken. Een visiedocument voor evenementen en nachtcultuur, opgesteld door culturele stakeholders uit de stad, kan helpen deze sector te verenigen en te versterken.

Expositie- en atelierruimte is steeds moeilijker te vinden in Haarlem. Exponeren kan en moet meer in publieke ruimten, zoals het stadhuis of de bibliotheek. Initiatieven zoals de beeldenroute en kunst in de openbare ruimte werken ook goed. Atelierruimte is te realiseren bij verdichten van de Waarderpolder, als tijdelijke invulling van leegstaande panden en bij transformatie van gebouwen in de rest van de stad.

Daarom maken wij de volgende afwegingen:

- We kiezen voor meer kunst in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld door meer muurschilderingen, meer lichtkunstwerken die het gevoel van veiligheid verhogen, videoprojecties en interactieve installaties.
- D66 Haarlem kiest ervoor om aansluitend op de cultuurvisie ook een visiedocument op te stellen voor evenementen en nachtcultuur.
- We willen experimenteren met vrije openingstijden in de horeca, in samenhang met heldere afspraken met de ondernemers.

- Organisaties zoals de Nachtwacht hebben een belangrijke rol in een creatief, vernieuwend en levendig nachtleven. Zij kunnen op steun van D66 rekenen en moeten de ruimte krijgen om nieuwe initiatieven te ontplooiën in de nacht.
- We willen graag exposities op alternatieve plekken mogelijk maken, dwars door de stad, zodat iedereen kunst kan ontdekken.
- Er moet voldoende ruimte zijn voor festivals in Haarlem, waarbij we spreiding toejuichen. Bijvoorbeeld in het Reinaldapark en het Schoterbos.
- Lokale kunst stimuleren we door als gemeente ruimtes beschikbaar te stellen tegen een maatschappelijke huur.

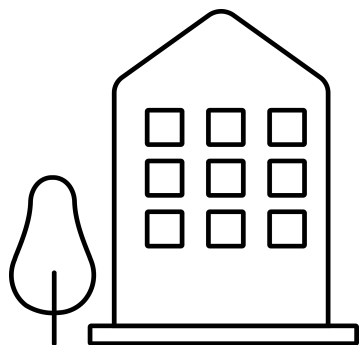
❖ **Haarlem koestert de groten, maar let ook op de kleintjes.**

We zijn trots op onze grote culturele instellingen; het Frans Halsmuseum, de Philharmonie, de Stadsschouwburg, het Patronaat en de Schuur. Net zo trots zijn we op onze “kleine” cultuur. Denk aan 37PK, het Wereld Kindertheater en de talloze makers, van muzikanten tot beeldend kunstenaars. En niet te vergeten de musea, zoals het Teylers Museum en het Dolhuys, of wat kleiner, het ABC Museum of het NZH Museum in de Waarderpolder.

Daarom kiest D66 voor diversiteit in het cultuuraanbod:

- Popmuziek is een belangrijk onderdeel van de cultuur in Haarlem. We kiezen daarom voor een sterke Popschool, Hart en Patronaat om de Haarlemse muziek te stimuleren.
- We kiezen voor investering in bestaande complexen en geen verdere uitbreiding van bijvoorbeeld de Schuur.
- De grote culturele instellingen moeten beter gaan samenwerken. Daarmee kunnen we enerzijds de kosten beperkte houden, anderzijds kunnen ze door samen op te trekken Haarlem nog meer op de kaart zetten.
- Initiatieven van ‘starters’ binnen de cultuursector die een kleine investering vragen (tot €10.000) moeten gemakkelijker toegang krijgen tot het bestaande cultuurstimuleringsfonds en daarmee sneller de kans krijgen om te starten.
- D66 is voorstander van het verkopen van de Verweijhal om de opbrengsten te gebruiken voor alternatieve expositieruimte én de depotruimte van het Frans Hals Museum.

6. IN HAARLEM TELT IEDER STADSDEEL MEE

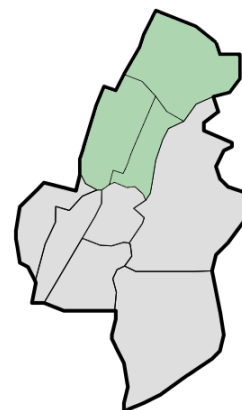

Iedere buurt in Haarlem is anders. Met eigen kwaliteiten, zoals bijzondere architectuur, fijn groen, creatieve ondernemers of een fantastische mix aan culturen. Maar ook met uitdagingen en bewoners die problemen willen aanpakken. D66 vindt het belangrijk dat de gemeente oog heeft voor die diversiteit in de stad. We willen dat beleid geen eenheidsworst is, maar aansluit op wat er speelt bij jou in de buurt. En dat de gemeente investeert op de plek dat dat het meest nodig is. Daarom lees je in dit laatste hoofdstuk van ons verkiezingsprogramma waar wij mee aan de slag willen per stadsdeel.

Spaarndam & Noord

Spaarndam is een parel binnen onze gemeentegrenzen. D66 wil de kwaliteit van Spaarndam behouden en versterken; zowel de prachtige bebouwing, het water en het groen rond het dorp, als de energie van ondernemers en de betrokkenheid van bewoners.

Haarlem-Noord bestaat uit verschillende buurten die erg van elkaar verschillen. De dichtbebouwde Indische wijk kan bijvoorbeeld meer groen en speelruimte gebruiken, terwijl in het Ter Kleefkwartier en Te Zaanenkwartier al veel groene kwaliteit is, met de Kweektuin als hoogtepunt. D66 vindt het belangrijk dat Noord zijn voorzieningen behoudt, zoals het zwembad De Planeet, de bibliotheek en de sportvoorzieningen. Gebiedsontwikkeling en verdichting dragen daaraan bij. We zijn dan ook trots op de nieuwe sporthal.

- **D66 wil samen met de Spaarndammers blijven zoeken naar oplossingen voor parkeerproblematiek.**
Een goede oplossing voor het parkeren is onmisbaar om het dorp bereikbaar en leefbaar te houden. D66 vindt het belangrijk dat bewoners en ondernemers de ruimte krijgen om oplossingen aan te dragen en mee te beslissen.
- **D66 vindt dat in Spaarndam het tegengaan van hardrijders op de dijk en geluidsoverlast van motoren prioriteit moet krijgen.**
Daarbij hoort het handhaven van de maximumsnelheid en het beboeten van voertuigen die geluidsoverlast veroorzaken. Bijvoorbeeld met camera's die flitsen op snelheid en decibellen.
- **D66 wil dat de gemeente open staat voor initiatieven vanuit bewoners, ondernemers en verenigingen om Spaarndam levendig en aantrekkelijk te houden.**
Waar nodig moet de gemeente deze initiatieven ondersteunen met subsidies, kennis of ambtelijke inzet.

- **D66 vindt het belangrijk dat bij de vestiging van Skaeve Huse de veiligheid en het voorkomen van overlast voorop staan.**

De directe belanghebbenden aan de Vergierdeweg moeten intensief worden betrokken bij de ontwikkeling van de plannen. D66 zal erop toezien dat zij gehoord worden en dat er voldoende passende maatregelen worden genomen.

- **D66 wil de woningen in Noord prioriteit geven bij de verduurzaming van de stad.**

Buurtten als Sinnevelt en Delftwijk bestaan voor een groot deel uit woningen uit de periode 1945 - 1970. Dat biedt kansen om kosteneffectief te verduurzamen. D66 wil dat de gemeente samen met woningbouwcorporaties onderzoekt of deze wijken integraal verduurzaamd kunnen worden. Door de openbare ruimte klimaatbestendiger en groener te maken, woningen te isoleren en aardgasvrij te maken en duurzame mobiliteit (fietsers, voetgangers, deelmobiliteit) de ruimte te geven. Zo profiteren bewoners van een duurzaam en comfortabel huis in een groenere en gezondere wijk.

- **D66 vindt dat smalle woonstraatjes, zoals in de Indische Buurt, meer ruimte moeten bieden aan fietsers, voetgangers en spelende kinderen.**

De straatjes van Haarlem staan bekend om hun charme, maar in krappe straten in bijvoorbeeld de Indische Buurt zien we nu dat de auto veel ruimte inneemt en er nauwelijks ruimte overblijft om te lopen, je fiets te parkeren of buiten te spelen. Dat moet anders. Bij herinrichtingen gaat D66 voor lagere snelheden, geen doorgaand autoverkeer door woonbuurten, meer groen, meer fietsparkeerplekken en bredere stoepen.

- **D66 wil de ecologische waarde van het groen in Noord versterken om de biodiversiteit te vergroten.**

Waterkanten zoals de Bolwerken en de Jan Gijzenkade moeten ecologisch beheerd worden. Grasveldjes zonder gebruiksfunctie kunnen ingericht worden als bloemenweide, wadi of tiny forest.

- **D66 vindt dat er een fijne, veilige en herkenbare wandelroute moet komen tussen Noord en het Schoterroog.**

Daarmee kan het Schoterroog zich nog verder ontwikkelen als park voor de Noorderlingen, in aanvulling op het Schoterbos.

- **D66 wil blijven investeren in het Schoterbos, zodat het een aantrekkelijk stadspark blijft voor jong en oud.**

We zijn blij dat er de afgelopen jaren werk gemaakt is van het onderhoud van het Schoterbos. Om het park voor te bereiden op de ontwikkelingen in de wijk en geschikt te maken voor een bredere doelgroep moeten we ook op de lange termijn blijven investeren. Bijvoorbeeld in rolstoeltoegankelijke openbare toiletten, kleinschalige horeca en voorzieningen voor de sporters die het park steeds meer zijn gaan gebruiken.

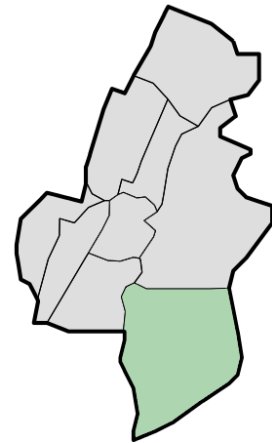
- **D66 wil de Cronjéstraat vitaal houden door meer wonen toe te staan.**
 We vinden dat we de ruimte die de omgevingswet biedt moeten omarmen, om bestemmen flexibeler te maken. Bijvoorbeeld door aan de uiteinden van de straat wonen mogelijk te maken en de winkelfunctie te centeren.
- **D66 ziet ruimte voor hoogbouw en verdichting langs de westoever van het Spaarne.**
 Jarenlang hebben er kavels braak gelegen langs de westoevers van het Spaarne. Delen daarvan worden nu gelukkig ontwikkeld. D66 vindt dat ook op andere percelen snel gebouwd en getransformeerd moet worden. De westwand langs het Spaarne is bij uitstek geschikt voor verdichting en voor hoogbouw. Uiteraard moet dat zorgvuldig worden ingepast, rekening houdend met het effect op achterliggende buurten en de zichtlijnen richting de historische binnenstad.
- **D66 pleit voor een snellere fietsverbinding tussen Haarlem-Noord en Schiphol.**
 Hiermee kunnen werknemers sneller en comfortabeler met de (elektrische) fiets naar hun werk. Dat is gezonder, beter voor de luchtkwaliteit en vermindert de fileproblematiek.
- **D66 pleit voor een volwaardige aansluiting van Haarlem-Noord op de A9 door de Velser Verbinding (Velserboog) aan te leggen.**
 Dit levert reistijdwinst op voor automobilisten en zorgt er bovendien voor dat er minder doorgaand verkeer door de stad rijdt, wat bijdraagt aan de verkeersveiligheid en een betere luchtkwaliteit.
- **D66 wil dat de gemeente onderzoekt of er ruimte is voor een nieuwe P+R voorziening in Haarlem-Noord.**
 Daarmee kunnen we verkeer dat de stad binnenkomt afvangen, waardoor er minder autoverkeer door de woonwijken in Noord rijdt.
- **D66 vindt het belangrijk dat de gemeente Haarlemmers blijft ondersteunen als zij te maken krijgen met verzakkingen, die onder meer voorkomen in de Kleverpark-, de Transvaal- en de Bomenbuurt.**
 De gemeente is wat ons betreft verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de funderingsproblematiek en het helpen van bewoners die te maken krijgen met deze problemen. Bestaande regelingen zoals advies over funderingsherstel, advies bij aan- en verkoop van een woningen, leningen vanuit het Fonds Duurzaam Funderingsherstel en de lege vrije vergunningen voor funderingsherstel moeten worden voortgezet.
- **D66 wil dat buurtinitiatieven voor een groene en gezellige wijk kunnen rekenen op steun van de gemeente.**
 Veilige, leuke plekken in de wijk die iedereen kent en waar iedereen welkom is zijn cruciaal voor ontmoetingen, gesprekken en sociale evenementen als buurtborrels en verjaardagen. D66 juicht het toe als buurtbewoners het initiatief nemen om zulke plekken te creëren en/of te onderhouden, zoals het Posthuis in het Zaanenpark. De gemeente moet aan serieuze initiatieven meewerken met raad en daad en waar mogelijk financiële ondersteuning bieden.

- **D66 wil dat de natuur van Spaarnwoude veiliger en makkelijker bereikbaar wordt vanuit Noord.**

Spaarnwoude krijgt steeds meer de functie van een stadspark, omringd door stedelijke ontwikkelingen. Om die functie te versterken wil D66 de verbindingen voor fietsers en voetgangers naar en door Spaarnwoude verbeteren, zodat het groen laagdrempelig te bereiken is voor iedereen.

Schalkwijk

Schalkwijk is volop in ontwikkeling, met een enorme diversiteit aan nieuwe woningen en de komst van nieuwe voorzieningen zoals de bioscoop. D66 wil ruimte blijven bieden voor ontwikkeling, terwijl we tegelijkertijd de groene kwaliteit en de culturele diversiteit in het stadsdeel behouden en versterken. Dat betekent dat er meer aandacht moet zijn voor de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en het op peil houden van de voorzieningen en de bereikbaarheid. Ook het verbeteren van de veiligheid op straat is en blijft een belangrijk aandachtspunt in Schalkwijk.

- **D66 wil de woningen in Schalkwijk prioriteit geven bij de verduurzaming van de stad.**

Europawijk, Meerwijk en Boerhaavewijk bestaan voor een groot deel uit woningen uit de periode 1945 - 1970. Dat biedt kansen om kosteneffectief te verduurzamen. In lijn met de Transvisie Warmte in Meerwijk sluiten we stap voor stap ook de andere delen van Schalkwijk aan op het warmtenet. Daarbij maken we de buurten gelijktijdig duurzamer én gezonder door de openbare ruimte klimaatbestendiger en groener te maken, woningen te isoleren en duurzame mobiliteit (fietsers, voetgangers, OV, deelmobiliteit) de ruimte te geven. Zo profiteren bewoners van energiebesparing en een fijne, gezonde leefomgeving.

- **D66 vindt dat er toegewerkt moet worden naar een nieuwe, brede scholengemeenschap in Schalkwijk.**

D66 vindt het belangrijk dat kinderen in hun eigen buurt naar de middelbare school kunnen. Schalkwijk heeft op dit moment maar één middelbare school, De Rudolf Steinerschool. Gezien de gerealiseerde en verwachte woningbouw in Schalkwijk zou het raar zijn als er in Schalkwijk geen tweede scholengemeenschap zou komen. D66 vindt het belangrijk dat een nieuwe middelbare school gebouwd wordt op een aantrekkelijke plek in een mooi gebouw nabij de nieuwe bibliotheek, zodat daarmee een nieuw kenniscentrum wordt gerealiseerd.

- **D66 wil criminaliteit weren uit de wijken en jongeren een positief perspectief bieden.**

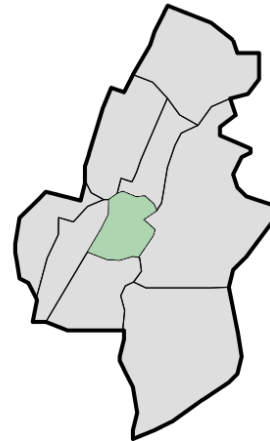
Bewoners geven aan dat in Schalkwijk sprake is van georganiseerde criminaliteit en overlast door drugsdealers. D66 vindt dat het tegengaan van criminaliteit die de leefbaarheid bedreigt prioriteit moet hebben. Met wijkagenten die zichtbaar zijn op straat en meer inzet op het tegengaan van drugshandel. Tegelijkertijd zien we dat er in Schalkwijk groepen jongeren zijn die perspectief missen, waardoor ze kwetsbaar zijn voor ronseling door criminele groepen. Via goed onderwijs en jongerenwerk willen we alle jongeren de kans geven zich te ontwikkelen, zodat ze minder snel worden verleid door de

aantrekkingskracht van het criminele geld. Organisaties zoals bijvoorbeeld Triple Threat spelen daarbij een belangrijke rol. Zo bestrijden we niet alleen criminaliteit die zorgt voor onveiligheid op straat, maar voorkomen we ook dat jongeren zichzelf verliezen in het criminele circuit.

- **D66 vindt het belangrijk dat er blijvend aandacht is voor gezondheid in Schalkwijk.**
Het preventieakkoord Schalkwijk is een mooie stap in de goede richting en moet in de komende periode concreet uitgewerkt worden.
- **D66 vindt dat we Schalkwijk duurzaam met de rest van de stad moeten verbinden.**
Met goede fietsroutes, sociaal veilige voetpaden en een snel openbaar vervoernetwerk, op alle dagen van de week en ook op uitgaansnachten. Om ruimte te maken voor fietsers en voetgangers moeten autowegen worden verkleind: een lagere snelheid (30 km/uur) en minder rijstroken.
- **D66 wil dat de gemeente samen met de provincie zorgt dat de OV-verbinding tussen Station Spaarnwoude en Station Heemstede Aerdenhout verbeterd wordt, met een buslijn via Parkwijk en Schalkwijk.**
Zo verbeteren we de bereikbaarheid van Parkwijk en Schalkwijk, met comfortabeler OV-verbindingen richting Amsterdam en Leiden, Den Haag en verder.
- **D66 wil dat de gemeente onderzoekt of er ruimte is voor een nieuwe P+R voorziening bij Schalkwijk of Parkwijk.**
Daarmee kunnen we verkeer dat de stad binnenkomt afvangen, waardoor er minder autoverkeer door de woonwijken rijdt.

Centrum

In de oude binnenstad komen verschillende kwaliteiten van Haarlem samen: de prachtige architectuur, het bruisende van de horeca en het uitgaansleven, fantastische culturele voorzieningen, de bijzondere winkels en natuurlijk de zaterdagmarkt. D66 wil die kwaliteiten behouden en versterken. Daarbij hoort voor ons een autoluwe binnenstad, zodat Haarlammers, ondernemers en bezoekers meer ruimte krijgen. Ook willen we meer groen toevoegen; met bomen in plaats van geparkeerde auto's en groene muren en groene daken op gebouwen. We willen meer ruimte bieden voor verduurzaming van historische panden, zodat onze binnenstad klaar is voor de toekomst.

- **D66 vindt dat de binnenstad autoluw moet zijn, zonder geparkeerde auto's op straat en zonder doorgaand autoverkeer.**
Door de stad autoluw te maken, maken we ruimte voor mensen en voor ondernemerschap. De ruimte waar nu nog langdurig auto's stil staan kan beter benut worden voor groen, om te lopen, voor fietsparkeren, voor buitenspelen of voor terrassen. Om parkeren in garages te stimuleren moet dit altijd goedkoper zijn dan op straat. Laden, lossen en bevoorrading moet natuurlijk mogelijk blijven: goede laad/losvakken nabij winkels zijn een vereiste.

Mensen die een dagje naar de stad komen van buiten laten de auto bij voorkeur staan aan de rand van de stad, op een P+R terrein. Doorgaand autoverkeer rijdt niet door de binnenstad, maar om de stad heen.

- **D66 wil de luchtkwaliteit in de binnenstad verbeteren door hier als eerste een milieuzone in te voeren.**

Zo zorgen we dat de bewoners en de bezoekers van onze prachtige binnenstad schonere lucht inademen en worden gezondheidsproblemen voorkomen. We beginnen met de zero emissie zone voor logistiek vanaf 2025 en scherpen milieuzones daarna stapsgewijs aan.

- **D66 vindt dat we het fietsparkeerprobleem in de binnenstad moeten oplossen met een combinatie van meer fietsparkeerplekken en strengere handhaving.**

D66 vindt dat fietsers én voetgangers de ruimte moeten krijgen in de binnenstad. Dat betekent dat er voldoende ruimte nodig is om je fiets veilig te stallen, zonder dat deze in de weg staat en de stoep blokkeert. Daarom wil D66 stallingen bijbouwen, extra fietsvakken en -rekken realiseren op straat ten kosten van autoparkeren, zodat er genoeg veilige ruimte is om je fiets te stallen. Maar we moeten ook strenger worden: meer zones aanwijzen waar alléén in stalling, fietsenrek of fietsvak geparkeerd mag worden, hierover beter communiceren op straat en intensiever handhaven.

- **D66 vindt dat nieuwe busverbinden niet door, maar langs het centrum moeten rijden.**

Er rijden momenteel veel bussen op de Tempeliersstraat, het Houtplein en de Rustenburgerlaan. Bewoners ervaren overlast. D66 is groot voorstander van meer openbaar vervoer, maar vindt dat we oog moeten houden voor de leefbaarheid. D66 pleit daarom voor een slimmer busnetwerk, waarbij nieuwe buslijnen van Noord naar Zuid worden toegevoegd die de binnenstad niet doorkruisen. Zo leidt de groei van het openbaar vervoer niet tot groeiende druk op het centrum.

- **D66 wil straten en pleinen in de oude stad vergroenen. Dat kan als we de binnenstad autoluwder maken.**

Om hittestress tegen te gaan, regenwater op te vangen en ruimte te maken voor ontmoeting en ontspanning hebben we meer groen nodig in de binnenstad. D66 wil dat ruimte die nu nog ingenomen wordt door (geparkeerde) auto's wordt verruild voor bomen, geveltuinen en plantvakken. Rondom de Nieuwe Groenmarkt hebben we al gezien hoeveel ruimte autoluwmaatregelen kunnen opleveren. Hierbij zoeken we samen met ondernemers naar praktische oplossingen om horeca en winkels te blijven bevoorraden.

- **D66 wil meer ruimte bieden aan verduurzaming van gebouwen, ook als het monumenten in de oude stad betreft.**

Zo kunnen we op slimme manieren zonnepanelen inpassen om energie op te wekken. Uiteraard met een zorgvuldig ontwerp, zodat het karakter van de binnenstad behouden blijft. Blinde muren kunnen voorzien worden van groen dat verkoeling biedt, net als platte daken als die niet geschikt zijn voor zonnepanelen. En uiteraard zijn we groot voorstander van bewoners die hun woning isoleren om daarmee het energieverbruik te verlagen. De gemeente moet dit ondersteunen met subsidies, duurzaamheidsleningen en eenvoudige procedures voor het verduurzamen van monumenten.

- **D66 wil meer vrijheid in de openingstijden van de horeca, waarmee we ruimte bieden aan ondernemers en tegelijkertijd overlast tegengaan.**

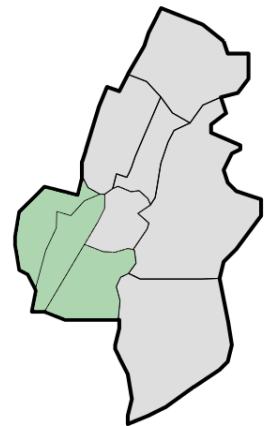
We willen samen met ondernemers aan de slag om dit werkelijkheid te maken, zodat het nachtleven kan bloeien zonder dat bewoners ernstige overlast ervaren op het moment dat de kroegen sluiten.

- **D66 vindt het belangrijk dat de gemeente kansrijke initiatieven van bewoners omtrent verduurzaming, zoals het warmtenet in het Ramplaankwartier, blijft ondersteunen.**

De energietransitie zien we als een samenwerking tussen de gemeente, de Haarlemmers, woningbouwcorporaties en het bedrijfsleven. Kansrijke initiatieven vanuit de samenleving verdienen dus de steun van de gemeente.

Zuid-West

Haarlem Zuid-West biedt een fantastische woonomgeving met het groen van de Hout, de duinen en de landgoederen in de buurt. Dit wordt door bewoners hoog gewaardeerd. Toch kunnen er ook dingen beter; op veel wegen wordt bijvoorbeeld nog te hard gereden en er is sprake van parkeerproblematiek. Daar wil D66 mee aan de slag.

- **D66 koestert het groen en vindt dat plekken waar veel mensen verblijven op een hoog niveau beheerd moeten worden.**

Parkjes zoals het Florapark en het Frederikspark, speelplekken en andere plekken waar Haarlemmers elkaar ontmoeten moeten goed beheerd worden. D66 vindt dat de gemeente hier extra aandacht aan moet besteden, zodat beheerniveau B (op een schaal van A+ tot D) gegarandeerd wordt. Ook ecologisch beheer hoort daarbij: oevers, bosschages en gras dat niet intensief gebruikt wordt moeten ecologisch beheerd worden.

- **D66 vindt dat we het Westelijk Tuinbouwgebied moeten beschermen**

Het Westelijk Tuinbouwgebied heeft een unieke veelzijdigheid en dient te worden beschermd. Samen met de provincie zorgen we dat er geen bebouwing bij komt: groen blijft groen. We handhaven op het bestemmingsplan en zetten in op goed beheer van de aanwezige biodiversiteit. Het Houtmanpad blijft een voetpad.

- **D66 vindt dat de verbinding tussen de Schipholweg en Haarlem-West verbeterd moet worden, zodat doorgaand verkeer kan doorstromen en niet langer zorgt voor onveiligheid en opstoppingen.**

Daarbij staat D66 open voor diverse opties, zoals het aanleggen van een tunnel of het aanpassen van kruisingen.

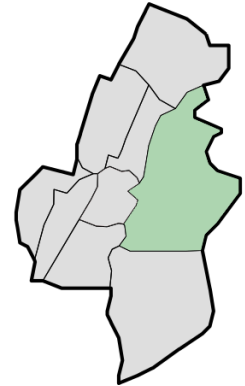
- **D66 wil onderzoeken hoe er een doorfietsroutes van Haarlem-Zuid naar Amsterdam-Zuid kan worden aangelegd over de oude A9 bij Badhoevedorp.**
 Hiermee kunnen Haarlemmers sneller en comfortabeler met de (elektrische) fiets naar hun werk. Dat is gezonder, beter voor de luchtkwaliteit en vermindert de fileproblematiek.
- **D66 verlaagt de standaard snelheid in de stad naar 30 km/uur, zodat verkeersoverlast afneemt.**
 Op het noordelijk deel van de Churchillaan hebben we al gezien dat een lagere snelheid en een smallere rijbaan zorgt voor een veiliger, prettiger straat. Met ruimte voor groen en om elkaar te ontmoeten. Daarom heeft D66 er via een initiatiefvoorstel voor gezorgd dat 30 km/uur de standaardsnelheid in de stad wordt, zodat gaandeweg steeds meer straten zo kunnen worden ingericht. Op de Randweg, waar de snelheid van het autoverkeer hoger zal blijven, mag uiteraard niet harder gereden worden dan de maximumsnelheid. Daarom is D66 voorstander van meer flitspalen.
- **D66 wil de verkeersveiligheid bij de middelbare scholen langs de Leidsevaart verbeteren.**
 Het Eerste Christelijk Lyceum, Lyceum Sancta Maria en het Coornhert Lyceum trekken leerlingen uit heel Haarlem en de regio. Die moeten veilig naar school kunnen met de fiets, het openbaar vervoer of lopend. D66 wil de oversteekbaarheid van de Leidsevaart en de Wagenweg nabij de scholen verbeteren, waarbij auto's wachten op overstekende fietsers en voetgangers. Snelheidsremmers zoals drempels moeten worden ingezet om in schoolzones een maximumsnelheid van 30 km/uur af te dwingen.
- **D66 vindt dat (smalle) woonstraatjes, zoals in de Leidsebuurt en Koninginnebuurt, meer ruimte moeten bieden aan fietsers, voetgangers en spelende kinderen.**
 De straatjes van Haarlem staan bekend om hun charme, maar in krappe straten in bijvoorbeeld de Leidsebuurt en Koninginnebuurt zien we nu dat de auto veel ruimte inneemt en er nauwelijks ruimte overblijft om te lopen, je fiets te parkeren of buiten te spelen. Dat moet anders. Bij herinrichtingen gaat D66 voor lagere snelheden, geen doorgaand autoverkeer door woonbuurten, meer groen, meer fietsparkeerplekken en toegankelijke en goed onderhouden stoepen. Hierdoor kunnen ouderen makkelijk door de buurt en kinderen lekker spelen op straat.
- **D66 vindt dat er een oplossing moet komen voor de parkeeroverlast.**
 In Duinwijk, het Houtvaartkwartier en het Haarlemmerhoutkwartier geven bewoners aan dat er te weinig parkeerplaatsen zijn, of te veel auto's. Dat levert overlast op. Het is vervelend als je moeilijk een parkeerplek kunt vinden en zoekend autoverkeer is slecht voor de luchtkwaliteit en de verkeersveiligheid. D66 vindt dat de parkeeroverlast beperkt moet worden door te zoeken naar extra parkeergelegenheid, bijvoorbeeld aan de rand van de wijk. Dat kan betekenen dat je wat verder moet lopen naar je auto. Als de grenzen van de ruimte bereikt zijn staat D66 positief tegenover de invoer van gereguleerd parkeren, met betaalbare vergunningen voor bewoners, een bezoekersregeling en betaald parkeren voor mensen van buiten.

- **D66 vindt het belangrijk dat de gemeente Haarlemmers blijft ondersteunen als zij te maken krijgen met verzakkingen, die onder meer voorkomen in het Rozenprieel en de Leidsebuurt.**

De gemeente is wat ons betreft verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de funderingsproblematiek en het helpen van bewoners die te maken krijgen met deze problemen. Bestaande regelingen zoals advies over funderingsherstel, advies bij aan- en verkoop van een woningen, leningen vanuit het Fonds Duurzaam Funderingsherstel en de legevrije vergunningen voor funderingsherstel moeten worden voortgezet.

Oost

De Amsterdamsewijk, Parkwijk en de Slachthuisbuurt zijn gemengde wijken. Dat zien we terug in de bebouwing en de bewoners. Doordat er de afgelopen jaren veel nieuw gebouwd is zijn in bestaande buurten ook nieuwe bewoners komen wonen. Dat brengt nieuwe energie, maar soms ook spanningen. D66 ziet dat bewoners gehoord willen worden en dat de gemeente meer aandacht moet hebben voor problemen, zoals drugsoverlast en eenzaamheid onder ouderen. We vinden het daarom belangrijk dat de bewoners in Oost meer ruimte krijgen om mee te beslissen over wat er gebeurt in hun buurt. Bijvoorbeeld via een wijkbegroting of burgerberaad.

In Oost ligt ook de Waarderpolder, een onmisbare schakel in de Haarlemse economie. D66 wil hier volop ruimte bieden voor duurzame werkgelegenheid. Dat betekent dat we hier voorlopig kiezen voor werken, niet voor wonen. Ook de bereikbaarheid van Oost is voor D66 een belangrijk aandachtspunt. Station Spaarnwoude moet beter verbonden worden met de rest van de stad en kan nog meer ingezet worden als hub, waar bezoekers hun auto parkeren om van daaruit verder de stad in te gaan.

- **D66 houdt het bestuur aan de gedane toezeggingen over de veiligheid rondom het Reinaldapark.**

In de vorige bestuursperiode is veel gesproken over de veiligheid in het Reinaldapark en de ervaren overlast van specifieke groepen, ook in relatie tot de geplande Domus Plus voorziening. Het college heeft toegezegd al in de aanloop naar de Domus Plus voorziening de veiligheidsproblemen rondom het park aan te pakken. Voor D66 is dit een randvoorwaarde om de Domus Plus te realiseren. In de gemeenteraad zullen we het college ook de komende periode scherp aan deze afspraken houden.

- **D66 wil dat de gemeente in gesprek blijft met ondernemers en bewoners over maatregelen om de leefbaarheid rondom het Beatrixplein te borgen.**

We zien dat rondom het Beatrixplein met regelmaat overlast wordt ervaren door bewoners en ondernemers. D66 ziet ook dat er maatregelen genomen zijn, maar dat er nog opgaven liggen. Aanvullende maatregelen op het vlak van preventie, jeugdwerk, de inrichting van de openbare ruimte en het organiseren van toezicht kunnen nodig zijn. We willen dat de gemeente hierover actief het gesprek aangaat met bewoners en ondernemers om tot praktische oplossingen te komen.

- **D66 vindt het belangrijk dat er in Oost ruimte is om elkaar te ontmoeten, voor alle bewoners die dat willen.**

We zijn daarom blij dat organisaties als Triple ThreaT actief zijn in de wijk om activiteiten en ondersteuning te organiseren voor jongeren. Ook andere doelgroepen, waaronder ouderen, hebben een plek nodig om elkaar te ontmoeten en activiteiten te organiseren, zoals voldoende huiskamers. Dit helpt om eenzaamheid tegen te gaan en geeft buurtbewoners een plek om elkaar te helpen.

- **D66 wil dat de gemeente samen met de provincie zorgt dat de OV-verbinding tussen Station Spaarnwoude en Station Heemstede Aerdenhout verbeterd wordt, met een buslijn via Parkwijk en Schalkwijk.**

Zo verbeteren we de bereikbaarheid van Parkwijk en Schalkwijk, zodat ook oudere bewoners in Oost makkelijker met de bus naar de winkels en het ziekenhuis kunnen. En er ontstaat een comfortabeler OV-verbindingen vanuit deze wijken richting Amsterdam en Leiden, Den Haag en verder.

- **D66 vindt dat de gemeente innovatie en verduurzaming in de Waarderpolder optimaal moet ondersteunen.**

We willen dat de Waarderpolder zich onderscheidt als een duurzaam, klimaatbestendig en aantrekkelijk bedrijventerrein. Een plek waar innovatieve bedrijven zich graag willen vestigen. De gemeente moet samen met de BIZ Waarderpolder blijven werken aan de doorontwikkeling van het gebied en voorrang geven aan duurzame ondernemers. De doelstellingen uit het Convenant Waarderpolder zijn hiervoor een goede basis. D66 vindt dan ook dat in de Waarderpolder voorlopig niet gewoond moet worden, zodat we ruimte houden voor bedrijven die waarde en werkgelegenheid toevoegen aan de stad.

- **D66 vindt dat Haarlem ruimte moet reserveren rondom Station Spaarnwoude om het Park + Ride terrein hier uit te breiden.**

Door bezoekers van de stad hier te laten parkeren, verminderen we het autoverkeer door de stad. Vanaf de P+R kunnen bezoekers de stad in met de trein of een OV-fiets. Op termijn kunnen ook bewoners van Haarlem hun auto op de P+R zetten, als ze die niet dagelijks nodig hebben.

**Laat iedereen vrij,
maar niemand vallen.**

Stem 14, 15 en 16 maart 2022 D66.

